

- تگاهی به بازار و روند رشد قیمتی کالاهای اساسی در شش ماهه دوم سالی که گذشت؛ مهرماه تا اسفند ۱۴۰۳
- رهیافتی به چالش ها و دشواری های ایران برای ورود به «بریکس» (به بهانه سفر وزیر جهاد کشاورزی برای شرکت در نشست «بریکس ۲۰۲۵»)
- گل محمدی، رئیس سازمان تات: برای تولید هر دانه برنج، ۹۴ سی سی آب مصرف می شود
- کشت بی رویه برنج در استان های کم آب ادامه دارد!
- ضرورت حمایت از کشاورزان گندمکار با افزایش ۳ تا ۴ هزار تومان به قیمت خرید تضمینی گندم
- مصطفوی: دولت باید برای خرید پروتئین حیوانی یارانه ویژه تخصیص دهد

صنایع زیرساخت های کشاورزی

غذایی، دام و طیور (رامپروان)

ماهنامه تخصصی تحلیلی - اقتصادی

سال بیست و ششم - شماره ۲۷۹ - فروردین ماه ۱۴۰۴ - تکریم شماره ۲۰۰,۰۰۰ تومان

شماره انتشار بین المللی: ISSN 1680-1350

عضو رسمی فدراسیون جهانی خبرنگاران کشاورزی
ifajnews

عدم تعادل در بازار محصولات کشاورزی و بی توجهی دولت و مجلس به معیشت مردم

Agri-Industrial Infrastructures

Food, Livestock and Poultry Specialized Monthly Magazine

Exomite®

ROOYAN

Fluralaner 1%

Oral Solution

اگزومايت رویان®

فلورالانر ۱٪

محلول خوراکی

ضد شپشک طیور

موارد مصرف:

این محصول برای مبارزه با جرب قرمز طیور در پोलت، طیور تخمگذار و مرغ مادر استفاده می شود.

Fenbreeder 20®

Fenbendazole 20%

Oral Suspension

فنبریدر ۲۰®

فنبندازول ۲۰٪

سوسپانسیون خوراکی

موارد مصرف:

درمان طیور آلوده با هتراکیس گالیناروم و آسکاریدیا گالی

Fenbreeder 4®

Fenbendazole 4%

Premix

فنبریدر ۴®

فنبندازول ۴٪

پیش مخلوط

موارد مصرف:

درمان طیور آلوده با هتراکیس گالیناروم و آسکاریدیا گالی
درمان قرقاول آلوده با هتراکیس گالیناروم

تلفن: ۰۲۱-۵۷۸۰۳۰۰۰

www.rooyandarou.com

www.rooyanapp.ir

شرکت داروسازی رویان دارو
تولید و توزیع داروهای دام و طیور

شماره انتشار بین المللی ISSN 1680-1350

سال بیست و ششم - شماره ۲۷۹

فروردین ۱۴۰۴

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

منصور انصاری

mansoor.ansary1334@gmail.com

دبیر هیات تحریریه:

فرانک مسعودی

زیر نظر هیأت تحریریه

مدیر داخلی، ویراستار:

فرانک مسعودی

faranak.masoudi@gmail.com

دبیر سازمان آگهی‌ها و خبرنگار:

حجت اله انصاری (جابری)

دبیر روابط بین‌الملل و خبرنگار:

دکتر مسعود انصاری

گروه خبرنگاران:

عبدالحسین باخدا، سیاوش انصاری

محدثه بیک‌زاده

سایت پشتیبان: پایگاه خبری کشاورزی آینده جهان

«کاج پرس»

www.kajpress.com

یا

www.keshavarziyandehjahan.ir

گرافیک:

زیبا دریایی

♦ آنچه در این شماره می‌خوانید:

- ۲..... عدم تعادل در بازار محصولات کشاورزی... (سر مقاله)
- ۳..... نگاهی به بازار و روند رشد قیمتی کالاهای اساسی
- ۱۴..... رهیافتی به چالش‌ها و دشواری‌های ایران برای ورود به بریکس
- ۱۸..... زوال مرکبات؛ چالشی جدی و از اولویت‌های موسسه
- ۱۹..... افزایش دما، احتمال طغیان انواع آفات گیاهی را بالا...
- ۲۰..... رئیس سازمان تات: برای تولید هر دانه برنج، ...
- ۲۱..... به رغم سیاست‌های تشویقی برای محصولات...
- ۲۳..... مرکز آمار ایران اعلام کرد...
- ۲۵..... دولت باید برای خرید پروتئین حیوانی...
- ۲۷..... ضرورت حمایت از کشاورزان گندمکار؛
- ۲۹..... دکتر فرود شریفی: این ادعا در تضاد کامل با...
- ۳۲..... شناسنامه و فهرست انگلیسی

سر مقاله

به نظر می‌رسد نه دولت و نه وزارت جهاد کشاورزی و نه مجلس، به ویژه کمیسیون کشاورزی، تاکنون و به هنگام درج این مطلب بر آن نیستند بحران عمیق بی‌تعادلی در بازار محصولات کشاورزی در سال گذشته و یا حداقل...
ادامه در صفحه ۲

چاپ، لیتوگرافی و صحافی:

چاپ میران

تهران - خیابان سعدی شمالی، خیابان منوچهری، کوچه

ژاندارک، پلاک ۴

تلفن: ۳۳۹۰۵۲۷۷، ۳۳۱۱۲۲۳۴

فکس: ۳۳۹۵۳۴۰۴

نشانی دفتر مجله: تهران - میدان توحید، خیابان توحید،

خیابان نادر، پلاک ۳۷ (ساختمان مجله دامپروان)

تلفن: ۵۴ و ۵۳ و ۶۶۹۴۶۲۵۲ فکس: ۶۶۹۱۳۱۶۳

همراه (جابری): ۰۹۱۲۱۳۸۸۶۱۲ خط مستقیم: ۶۶۹۱۳۱۶۲

کدپستی: ۱۴۵۷۸۸۴۸۷۱

www.keshavarziyandehjahan.ir

E-mail: faranak.masoudi@gmail.com

E-mail: mansoor.ansary1334@gmail.com

عدم تعادل در بازار محصولات کشاورزی و بی توجهی دولت و مجلس به معیشت مردم بر خوردهای شعاری بی محتوا و عدم تلاش برای دست یابی به علل و عوامل گرانی ها و ناترازی ها

منصور انصاری

به نظر می رسد نه دولت و نه وزارت جهاد کشاورزی و نه مجلس، به ویژه کمیسیون کشاورزی، تاکنون و به هنگام درج این مطلب بران نیستند بحران عمیق بی تعادلی در بازار محصولات کشاورزی در سال گذشته و یا حداقل ۶ ماهه دوم سال ۱۴۰۳ را بررسی و به یک جمع بندی برسند که مثلاً چرا بادمجان به عنوان یک محصول صیفی فرعی به هر کیلو ۸۰ تا ۸۵ هزار تومان رسید و یا اینکه سیب زمینی به عنوان یک خوراک جایگزین اصلی که در اکثر غذاهای ایرانیان مورد استفاده قرار می گیرد به ۷۵ هزار تومان برای هر کیلو رسید.

این دسته از مسئولان بی توجه به معیشت مردم که مداوم شعار توجه به معیشت مردم را سر می دهند، ظاهراً برآن هستند که از کنار این قضایا بگذرند و نگویند مثلاً چرا تخم مرغ که طی ۱۱ ماهه اول سال ۱۴۰۳ از یک ثبات نسبی قیمتی برخوردار بود ولی در فروردین ماه سال جاری (۱۴۰۴) به یک باره سقوط کرد و طبق گفته مدیرعامل اتحادیه سراسری میهن که تمامی اختیار تولید و بازار این فراورده پروتئینی پرمصرف را بر عهده داشت به ۲۵ هزار تومان برای هر کیلو گرم درب مرغداری رسید؟!

به واقع وقتی دولت و مجلس نمی خواهند در یک پژوهش متقن دریابند بحران نوسانات شدید قیمتی در صیفی و سبزی، گوشت قرمز و سفید و لبنیات به چه علت بود و چه درس هایی می توان از این بحران نوسانات پر دامنه که هنوز هم ادامه دارد، آموخت؛ به نظر می رسد هر آنچه در مورد معیشت مردم و راه های درست حل مشکلات آن شعار می دهند، سخنرانی یا مصاحبه های گوناگون مبنی بر به فکر بودن، دلسوزی و خلاصه آه و ناله می کنند؛ فریبکاری و ظاهر سازی است. گرچه کمیسیون کشاورزی مجلس اخیراً با ساز و دهل یک گروه واتسآپی راه انداخته که شامل ۳۵ انجمن و تشکل بخش خصوصی است و با دروغ و نادرستی اعلام می کند که ۱۵۰ هزار مخاطب دارد. ولی در این معرکه گیری هیچ جایی برای بحث در مورد بحران شدید نوسان و عمدتاً افزایش قیمت محصولات کشاورزی و فراورده های دام و طیور برای مصرف کننده و یا مسائلی که به نوعی به معیشت مردم مربوط است در آن نیست. خلاصه کلام، همه می خواهند در سمت های خود به صورت کاذب و نسبی بمانند بدون آندیشیدن و فکر به امنیت غذایی مردم، عوام فریبانه می گویند همه چیز به فراوانی و وفور هست بی آنکه به قیمت کالاها و قدرت خرید مردم اشاره کنند و در جستجوی علت های واقعی نوسان، ناترازی و عدم تعادل قدرت خرید و قیمت ها در بازار باشند.

موضوع سیب زمینی به علت کمبود و گرانی تا حضور در جلسه سه قوه مملکتی پیش می رود و تصمیم به واردات آن می گیرند. نه وزیری از سوی مجلس مورد پرسش قرار می گیرد و نه در ساختار بازرگانی بخش کشاورزی جابجایی صورت می گیرد. آنچه سرچایش می ماند، وزیر، وکیل و مسئولان در رده های مختلف است و آنچه عسرت و دشواری است، برای مردم است که از گرانی قیمت فراورده های پروتئینی دامی و لبنیات به سیب زمینی و صیفی جات پناه برده اند، که آنها هم به قیمت های دست نیافتنی صعود کرده اند.

در این شماره مجله گزارشی در حد یک کار رسانه ای تهیه کرده ایم که موضوع را برجسته و به آن پرداخته است و شامل جداول قیمتی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۳ و مقایسه قیمتی با ماه های پیشین و گاهی سال قبل از آن برای بخش عمده ای از اقلام محصولات کشاورزی، فراورده های دام و طیور و حبوبات است. گرچه در این گزارش عمدتاً به قیمت های رسمی اشاره شده است و با قیمت آزاد و سوپرمارکتی تفاوت دارد ولی باز هم صحنه واقعی افزایش قیمت و بعضاً نوسان آنها را در جداولی ماه به ماه ترسیم کرده است و نشان از عدم تعادل قیمت کالاها دارد که تأمل برانگیز است.

امید است کمیسیون کشاورزی مجلس که تازگی برآن است فعالیت رسانه ای و خبررسانی، نه اطلاع رسانی را به صورت پر سروصدا و به رخ کشاندن مخاطبان ۱۵۰ هزار نفری خود، احتمالاً با هدف اخذ آگهی و تبلیغات؛ از بخش پژوهش مجلس یا نهادهای دیگر، موضوع افزایش قیمت کالاهای اساسی کشاورزی در شش ماهه دوم سال ۱۴۰۳ را به عنوان یک مطالعه درس آموز و عبرت انگیز تقاضا کند.

وزارت جهاد کشاورزی هم هنوز به خوبی در جایگاه اجرایی برنامه های خود پس از ۱۰ ماه جابجا نشده است و نمی خواهد در یک گفتگوی رسانه ای علت افزایش مثلاً قیمت سیب زمینی، واردات آن و نوسانات پر دامنه این محصول پرمصرف را بیان دارد. در گزارش مجله آمده است «انواع حبوبات هم از روند افزایش قیمت جا نماندند» چنان که هر کیلو نخود در این بازه زمانی ۶۲ درصد، لوبیا چیتی ۸۹ درصد، لوبیا قرمز ۶۸ درصد گران تر از فروردین ماه سال ۱۴۰۳ به فروش رسیدند، علاوه بر این عدس و لپه به ترتیب افزایش قیمت ۶۵ درصدی و ۸۷ درصدی را پشت سر گذاشتند!

باید از وزیر جهاد کشاورزی یا کمیسیون کشاورزی مجلس پرسید به راستی مردم برای تامین پروتئین مورد نیاز خود چه بخورند؟! زیرا علائم و نشانه هایی در بازار آشکار می سازد که قیمت گوشت قرمز تنظیم بازاری هم به زودی افزایش خواهد یافت.

نگاهی به بازار و روند رشد قیمتی کالاهای اساسی در شش ماهه دوم سالی که گذشت؛ مهر ماه تا اسفند ۱۴۰۳

پژوهش و تدوین: حجت اله انصاری (جابری)

گزارش های خبری منابع مختلف، از رسانه های تخصصی کشاورزی گرفته تا اجتماعی و اقتصادی، طی سال گذشته حاکی از حذف یا تقلیل چشمگیر برخی از اقلام مهم و اساسی خوراکی در برنامه غذایی دهک های پایین تر جامعه به دلیل افزایش مداوم قیمت ها، کاهش قدرت خرید و نهایتاً کوچک تر شدن سفره های مردم بود. این درحالی است که تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و فراورده های دامی نیز به رغم افزایش اندک قیمت خرید تضمینی محصولاتشان، انهم پس از چانه زنی ها، استدلال کارشناسان و تحلیل گران رسانه های تخصصی، اعتراض تشکل ها، کشاورزان و دامپروران به اشکال مختلف؛ از سود ناچیز یا عدم پرداخت به هنگام مبالغ کالاهایشان از سوی دولت و حتی زیان نسبت به قیمت تمام شده، ناراضی و گله مند بودند.

در این گزارش که براساس اطلاعات منتشره از سوی مرکز آمار ایران و رصد برخی از خبرگزاری ها تهیه شده؛ ضمن درج قیمت برخی از اقلام و کالاهای اساسی و مقایسه آن با ماه ها و هفته های پیشین یا مدت مشابه در سال گذشته در مقاطع مختلف زمانی شش ماه دوم سال ۱۴۰۳، یعنی از مهرماه تا اسفندماه گذشته، سعی شده وضعیت بازار و در مواردی دلایل نوسان، آشفته گی، کاهش و افزایش (عمدتاً افزایش) قیمت و عرضه کالاهای اساسی به نقل از مسئولان انجمن ها و تشکل های مربوط به هر صنف نیز تبیین شود. لذا این پژوهش می تواند منبع و مرجعی برای فعالان اقتصادی و پژوهش گران این حوزه، درخور توجه باشد.

وضعیت بازار برنج در سالی که گذشت

خبرگزاری مهر اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ در یکی از گزارش های رصد بازار خود اعلام کرد، حجم برنج وارداتی در فروشگاه ها کاهش پیدا کرده است. این در حالی است که براساس آمار، در ۵ ماهه نخست سال گذشته، ۴۹۱ هزار تن برنج وارد کشور شد و این عدد در سال پیش، یعنی ۱۴۰۲ بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، یک میلیون و ۷۹۰ هزار تن بوده است. این حجم واردات در کنار تولید حدود ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تن کشور، رقم بالایی بوده که به گفته علی طاهری، رئیس اتحادیه برنج فروش های بابل: می توان این طور نتیجه گرفت، کمبود برنج خارجی فعلی حاکی از مخلوط شدن آن با برنج داخلی و فروش این برنج های وارداتی به نام برنج ایرانی بوده است؛ علی طاهری عنوان کرده بود براساس گزارش ها، ۷۰ درصد برنج های وارداتی به مقصد استان های شمالی که برنج خیز هستند، ارسال شده است!

گفتنی است؛ واردات و عدم واردات برنج محل اختلاف دو وزارتخانه جهادکشاورزی و صمت شد که نمایندگان استان های شمالی مجلس شورای اسلامی عنوان کردند؛ بازار داخل تأمین است نیاز به واردات نیست و در مقابل نمایندگان استان های جنوبی طی نامه ای به پزشکيان نسبت به کاهش برنج خارجی و افزایش قیمت در این مناطق هشدار دادند.

این در حالی است که برنج ایرانی در هفته سوم مهرماه نسبت به هفته قبل از آن افزایش یافته و برنج هاشمی از هر کیلو گرم ۱۱۰ هزار تومان به ۱۲۰ هزار تومان و طارم از ۱۰۰ هزار تومان به ۱۱۰ هزار تومان افزایش پیدا کرد.

بازار لبنیات در مهرماه ۱۴۰۳

بازار فرآورده های لبنی با افزایش نرخ تورم کاهشی است و بنابر گفته کارشناسان این حوزه بخش زیادی از شیرها تبدیل به شیرخشک صنعتی شده و صادر می شود. کاهش قدرت خرید مردم و افزایش نرخ این محصولات سبب شده تا با وجود پرداخت یارانه دولت به این محصولات به نوعی از سفره مردم حذف و صادر شود.

بازار لبنیات نیز همچون بازار برنج در هفته منتهی به پاییز محل تنش بوده و افزایش های چند مرحله ای قیمت فرآورده های لبنی خبر داغ هفته های نخست مهرماه بود. سخنگوی انجمن صنایع لبنی پیش از ابلاغ نرخ جدید شیر خام در گفت و گو با مهر عنوان کرده بود براساس ضوابط، تولیدکنندگان لبنی مجاز هستند تا ۳۰ درصد قیمت محصولات خود را افزایش دهند.

با اعلام نرخ جدید شیر خام در شهریور و پس از افزایش ۱۶ درصدی در شش ماهه اول سال ۱۴۰۳، نرخ این محصولات مجدداً روند افزایشی پیدا کرد؛ به طوری که قیمت خامه ۲۰۰ گرمی از حدود ۳۲.۵۰۰ تومان به ۵۱.۵۰۰ تومان افزایش یافت یا کره ۵۰ گرمی که تا اردیبهشت ماه ۱۶ هزار تومان بود و با تخفیف ۱۴ هزار تومان هم به فروش می رسید در مهرماه به ۲۳.۵۰۰ تومان رسید.

ممنوعیت صادرات محصولات لبنی سبب شد تا عرضه خامه پاکتی و کره در چند هفته اول مهرماه به بازار کاهش پیدا کند و در برخی روزها این عرضه حتی صفر و قطره چکانی باشد.

بازار گوشت

در ۳ ماهه تابستان و نخستین ماه فصل پاییز، نرخ گوشت قرمز کمترین نوسان را در بازار تجربه کرد و البته این امر بیشتر به گرمای هوا و فسادپذیر بودن این محصول پروتئینی بر می گردد.

نرخ گوشت مرغ نیز بین ۸۵ تا ۹۶ هزار تومان در هر کیلو گرم متغیر بود؛ به عنوان مثال در حالی که روز سه شنبه ۲۴ مهر ماه هر کیلو گرم گوشت مرغ ۸۹.۸۰۰ تومان به فروش می رسید در روز پنجشنبه ۲۶ مهر ماه این عدد به ۹۴.۸۰۰ تومان رسید.

بازار تخم مرغ

با افزایش قیمت گوشت، بخشی از بازار تقاضای فرآورده های پروتئینی به بازار تخم مرغ به عنوان یکی از اقلام پرمصرف پروتئینی در کشور هدایت شد. نرخ این محصول در بازار در ۵ ماهه نخست سال از قیمت مصوب هر کیلو گرم ۵۶ هزار تومان پایین تر بود از این رو اتحادیه مرغداران میهن از خرداد ماه مبادرت به خرید حمایتی کرد تا تولیدکنندگان متضرر نشوند. این امر تا مهر ماه ادامه داشت.

در مهرماه هر شانه تخم مرغ ۳۰ عددی، بسته به وزن آن بین ۹۹.۸۰۰ تا ۱۶۰ هزار تومان متغیر بود در حالی که این عددها در تابستان به ۶۹ تا ۱۲۰ هزار تومان رسیده بود.

بازار حبوبات

حبوبات از اسفند ماه ۱۴۰۲ تا اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ افزایش قیمت بسیاری داشت و در چند ماهه اول سال ۱۴۰۳ نرخ هر کیلو گرم حبوبات در بسته بندی فروشگاهی ثابت بود.

جدول ۱ - قیمت کالاهای اساسی در مهرماه ۱۴۰۳

رصد هفتگی بازار کالاهای اساسی از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا اوایل دی ماه نشان داد برخی اقلام، در این سال به تدریج در چند نوبت افزایش قیمت را تجربه کردند؛ نخستین این

کالای اساسی	قیمت هفته اول مهر (هزار تومان)	قیمت هفته سوم مهر (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۴۹۰-۶۹۵	۴۹۰-۶۹۵
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۶۲۰-۸۸۰	۶۲۰-۸۷۰
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۴۴۰-۵۴۰	۴۴۰-۵۴۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۷۰	۲۷۵-۴۷۰
گوشت مرغ	۹۴.۸	۹۵
ماهی قزل آلا	۱۵۹-۲۰۰	۱۵۰-۲۰۰
میگو	۴۹۰	۴۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی) (آزاد-دولتی)	۹۹.۸-۱۶۰	۹۹-۱۶۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	۴۴.۴	۴۴.۴
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۲۳.۵	۲۳.۵
خامه ۲۵۰ گرمی	۳۸.۹	۵۱.۵
شیر بطوری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (سرخ کردنی)	۹۱.۹	۹۱.۹
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (پخت و پز)	۸۱.۹	۸۱.۹
برنج هاشمی	۱۱۰	۱۲۰
برنج طارم	۱۰۰	۱۱۰
لوبیا قرمز بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۸۵.۹	۱۸۵.۹
عدس بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۵۴.۹	۱۵۴.۹
لپه بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۳۳.۹	۱۳۳.۹
نخود بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۲۷.۸	۱۲۷.۸

کالای اساسی	قیمت هفته اول آذر (هزار تومان)	قیمت هفته سوم آذر (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۶۵۰-۶۷۵	۶۵۰-۶۷۵
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۸۵۰-۸۸۰	۸۴۰-۸۸۰
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۵۲۰-۵۶۰	۵۲۰-۵۶۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۷۰	۲۷۵-۴۵۰
گوشت مرغ	۸۹-۹۲	۸۷-۹۲
ماهی قزل آلا	۲۰۰	۲۰۰
میگو	۶۹۰	۶۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی)، (آزاد-دولتی)	۹۹.۸-۱۶۰	۹۹.۸-۱۶۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	-	-
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۳۱	۳۱
خامه ۲۵۰ گرمی	۵۱.۵	۵۱.۵۰۰
شیر بطری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (سرخ کردنی)	۹۱.۹	۹۱.۹
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (پخت و پز)	۸۱.۹	۸۱.۹
برنج هاشمی	۱۱۵-۱۲۰	۱۱۵-۱۲۰
برنج طارم	۱۱۰	۱۱۰
لوبیا قرمز بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۸۵.۹	۱۸۵.۹
عدس بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۵۴.۹	۱۵۴.۹
لپه بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۳۳.۹	۱۳۳.۹
نخود بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۲۷.۸	۱۵۸.۹

کالای اساسی	قیمت هفته اول آبان (هزار تومان)	قیمت هفته سوم آبان (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۷۰۰	۶۸۰
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۸۴۰-۳۷۵	۸۶۰-۳۷۵
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۲۹۰-۵۴۰	۲۹۰-۵۴۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۷۰	۲۷۵-۴۷۰
گوشت مرغ	۹۹	۹۵.۸
ماهی قزل آلا	۱۸۹-۲۰۰	۱۸۹-۲۰۰
میگو	۴۹۰	۴۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی)، (آزاد-دولتی)	۹۹.۸-۱۶۰	۱۱۰-۱۶۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	۴۴.۴	-
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۳۰	-
خامه ۲۵۰ گرمی	۵۱.۵	-
شیر بطری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (سرخ کردنی)	۹۱.۹	۹۱.۹
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (پخت و پز)	۸۱.۹	۸۱.۹
برنج هاشمی	۱۲۰	۱۲۰
برنج طارم	۱۱۰	۱۱۰
لوبیا قرمز بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۸۵.۹	۱۸۵.۹
عدس بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۵۴.۹	۱۵۴.۹
لپه بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۳۳.۹	۱۳۳.۹
نخود بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۲۷.۸	۱۲۷.۸

جدول ۳ - قیمت کالاهای اساسی در آذرماه ۱۴۰۳

جدول ۲ - قیمت کالاهای اساسی در آبان ۱۴۰۳

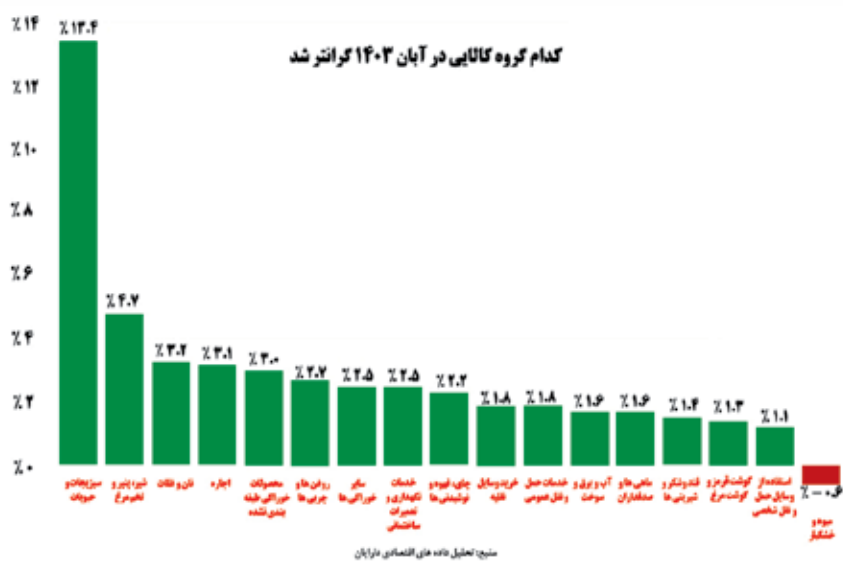
کالاها انواع حبوبات بود. این محصولات یک بار در اسفند سال گذشته و فروردین سال ۱۴۰۳ افزایش زیادی داشتند و در ادامه در آذرماه نیز تولیدکنندگان قیمت های جدید را اعلام کردند.

نرخ فرآورده های لبنی نیز تقریباً در چند ماه بالا رفت و این امر تقاضای این کالاها را بیشتر دچار ریزش کرد. قیمت گذاری دستوری برای چند قلم که سهمیه یارانه دارند سبب شد تا تولیدکنندگان با راه هایی چون افزودن انواع ویتامین ها از انجام تعهدات خود سر باز زنند؛ به عنوان مثال، پس از افزایش قیمت ها، پنیر یو اف ۴۰۰ گرمی ساده تولید نمی شد و با اضافه کردن ویتامین D به هر بسته ۴۴.۴۰۰ تومانی ساده با افزایش رسمی، قیمت آن به ۵۶ هزار تومان رسید که در این مقطع تولیدکنندگان با اضافه کردن ویتامین دی به آن، ۵۸ هزار تومان به فروش رساندند. بازار گوشت قرمز پس از گذراندن التهاب سال گذشته که منجر به افزایش قیمت قابل توجهی شد، در سال ۱۴۰۳ از ثبات قیمتی برخوردار بود. واردات گوشت گرم و منجمد از سوی دولت با نرخ پایین تر اگر چه باعث کاهش قیمت گوشت تولید داخل نشد اما از افزایش بیشتر آن جلوگیری کرد. به گونه ای که هر بسته دو کیلویی گوشت گرم گوسفندی با نرخ دولتی ۶۳۲ هزار تومان و گوشت گرم گوساله ۵۷۰ هزار تومان بوده و شهروندان توانستند از فروشگاه های زنجیره ای یا میادین میوه و تره بار شهرداری آن را خریداری کنند.

گوشت مرغ، در سال گذشته نوسان قیمتی کمی داشت و در نیمه دوم با ممنوعیت صادرات تا حدودی آرامش به این بازار برگشت. جوجه ریزی ماهانه بیش از ۱۴۰ میلیون قطعه و تأمین نیازمندی بازار، چالش های این محصول پروتئینی را کمتر کرد. کاهش قدرت خرید مردم و افزایش قیمت گوشت قرمز، سبب شد تا این محصول افزایش تقاضای نسبی داشته باشد.

بازار تخم مرغ هم در دو سال اخیر از ثبات قیمتی برخوردار بوده و تولیدکنندگان ضمن تأمین نیازمندی بازار داخل، صادرات نیز دارند. افزایش تولید در نیمه نخست سال منجر به ورود تشکل این صنف شد. مازاد تولید خرید حمایتی شد و در ادامه نگهداری یا صادر گردید.

در بازار روغن خوراکی با افزایش نرخ جهانی، انواع روغن مایع در هفته نخست دی ماه با قیمت های جدید به بازار عرضه شدند.

کالای اساسی	قیمت هفته اول دی (هزار تومان)	قیمت هفته سوم دی (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۶۴۰	۶۴۰
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۸۳۰	۸۳۰
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۵۲۰-۵۹۰	۵۲۰-۵۹۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۷۰	۲۷۵-۴۵۰
گوشت مرغ	۸۶.۸	۸۲
ماهی قزل آلا	۱۸۹-۲۱۰	۱۸۹-۲۱۰
میگو	۶۹۰	۶۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی) (آزاد-دولتی)	۹۹.۸-۱۶۰	۹۹.۸-۱۶۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	-	-
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۳۱-۳۳	۳۱-۳۳
خامه ۲۰۰ گرمی	۴۷-۵۱.۵	۴۷-۵۱.۵
شیر بطری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (سرخ کردنی)	۹۱.۹	-
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (پخت و پز)	۱۰۰	-
برنج هاشمی	۱۲۵	۱۲۵
برنج طارم	۱۱۵	۱۱۵
لوبیا چیتی بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۲۱۹.۹	-
عدس بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۵۴.۹	-
لپه بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۷۷.۹	۱۷۷.۹
نخود بسته بندی فروشگاه (۹۰۰ گرم)	۱۸۵.۹	۱۸۵.۹

رصد قیمت ها در ۱۸ بهمن ۱۴۰۳

بازار برنج، بهمن ماه ۱۴۰۳

نابسامانی بازار برنج همچنان ادامه دارد. هر بسته برنج طارم ایرانی با وزن ۴.۵ کیلو گرم به مبلغ ۸۵۴.۷۰۰ تومان در فروشگاه های زنجیره ای به فروش می رسد. در سوپرمارکت ها هر کیلوگرم برنج هاشمی ۲۰۰ هزار تومان بوده و این عدد در برنج فروشی های خرد سطح شهر ۱۷۵ هزار تومان قابل خرید است.

در این بازار هر بسته ۱۰ کیلوگرمی برنج هندی ۶۹۰ هزار تومان در برخی پروتئین فروشی های سطح شهر بوده که به طور محدود عرضه می شود.

بازار گوشت

در بهمن ماه گوشت قرمز دولتی عرضه شده در فروشگاه های زنجیره ای با میزان

بیشتری انجام شد و هر کیلوگرم گوشت گوسفندی تنظیم بازار به مبلغ ۳۱۶ هزار تومان بود که در قالب بسته بندی ۲ کیلوگرمی و قیمت ۶۳۲ هزار تومان به فروش رسید.

بازار لبنیات

در همان مقطع، یعنی ۱۸ بهمن ماه، دنیای اقتصاد نوشت؛ با وجود اینکه انجمن فرآورده های صنایع لبنی عنوان کرده بود پس از آذرماه تغییر قیمتی در محصولات لبنی رخ نداده است، هر بطری شیر کم چرب از یک برند با دو قیمت ۲۸ هزار تومان و ۲۹.۸۰۰ تومان به بازار عرضه می شود.

در سال ۱۴۰۳، قیمت یک بطری شیر کم چرب از یک برند داخلی از ۲۶ هزار تومان به ۲۷ هزار تومان در مرداد ماه و در ادامه در ۳۰ آبان ماه به ۲۹.۸۰۰ تومان رسید. دی ماه دوباره به ۲۸ هزار تومان کاهش یافت اما در بهمن ماه مجدداً با دو قیمت ۲۸ هزار تومان و ۲۹.۸۰۰ تومان عرضه شد.

بازار حبوبات

لوبیا چیتی در بین حبوبات در افزایش قیمت پیشتاز بود و هر کیلوگرم این محصول از ۳۰۰ هزار تومان هم گذشت.

همچنین نرخ جدید لپه و عدس از ۲۰۰ هزار تومان در هر کیلوگرم گذشته و لوبیا قرمز به حدود ۲۷۰ هزار تومان رسید.

بازار روغن

در بهمن ماه ۱۴۰۳، هر حلب روغن نباتی ۴ کیلوگرمی ۳۰۱ هزار تومان و ۵ کیلوگرمی ۳۶۹.۷۰۰ تومان قیمت گذاری و عرضه شد.

بازار دو قلم کالا با کمترین نوسان قیمتی

در سالی که گذشت، فقط تخم مرغ تغییر قیمتی نداشت و هر شانه تخم مرغ بسته به وزن آن از ۹۹.۸۰۰ تومان تا ۱۶۰ هزار تومان متغیر بود. همچنین گوشت مرغ در بیشتر ماه ها بین ۸۵ تا ۹۵ هزار تومان در نوسان بود.

گفتنی است؛ براساس گزارش بانک مرکزی، حبوبات ۱۵ درصد، برنج ایرانی ۱۰ درصد، گوشت مرغ ۱۰ درصد، گوشت گوسفندی ۲۰ درصد، گوشت گوساله ۲۰، تخم مرغ (شانه حدود ۲ کیلوگرمی) ۱۵ درصد، قند ۱۱ و شکر ۸ درصد ارزان تر در میادین و بازارهای میوه و تره بار به فروش رسید.

جدول ۴- قیمت کالاهای اساسی در دی ماه ۱۴۰۳

کالای اساسی	قیمت هفته اول بهمن (هزار تومان)	قیمت هفته سوم بهمن (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۶۵۰	۶۴۵-۶۶۰
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۸۳۰	۸۳۰-۸۳۵
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۴۹۰-۵۴۰	۴۹۰-۵۴۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۷۰	۲۷۵-۴۵۰
گوشت مرغ	۹۱	۸۹
ماهی قزل آلا	۲۳۰	۲۳۰
میگو	۴۹۰-۶۹۰	۴۹۰-۶۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی) (آزاد-دولتی)	۱۰۹-۱۵۰	۹۹-۱۵۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	۵۶	۵۶
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۳۱-۳۳	۳۱-۳۳
خامه ۲۰۰ گرمی	۴۷-۵۱.۵	۳۴.۶-۵۵.۹
شیر بظری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (سرخ کردنی)	۹۱.۹	۱۲۶
روغن آفتابگردان ۱.۵ لیتری (پخت و پز)	۱۰۰	۱۰۰
برنج هاشمی	۱۲۵	۱۷۵
برنج طارم	-	۱۶۰
لوبیا چیتی بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۷۹.۹	-
عدس بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۶۹.۹	۳۱۹.۹۰۰
لپه بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۷۷.۹	-
نخود بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۱۸۵.۹	۱۸۵.۹
چای ایرانی ۴۵۰ گرمی	-	۱۸۹.۹
چای خارجی ۵۰۰ گرمی	-	۴۶۹.۹

جدول ۵- قیمت کالاهای اساسی در بهمن ماه ۱۴۰۳

وضعیت قیمت ها در اسفند ۱۴۰۳

منبع: مرکز آمار ایران - تاریخ انتشار: ۵ فروردین ۱۴۰۴

متوسط قیمت کالاهای خوراکی منتخب در مناطق شهری کشور- اسفند ۱۴۰۳ طی اسفندماه ۱۴۰۳، در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده های آن ها، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «گوشت گوسفندی» با ۳،۵ درصد و «ماهی قزل آلا» با ۲،۷ درصد می باشد.

در اسفند ماه ۱۴۰۳ تغییرات متوسط قیمت اقلام خوراکی منتخب برای گروه های مختلف کالاهای خوراکی در مناطق شهری کشور بشرح زیر بوده است:

نان و غلات:

در این گروه، اقلام «برنج ایرانی» با ۱۴،۳ درصد، «برنج خارجی» با ۶،۳ درصد و «شیرینی خشک» با ۵،۶ درصد بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته اند.

گوشت قرمز، سفید و فرآورده های آن ها:

در این گروه، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «گوشت گوسفندی» با ۳،۵ درصد و «ماهی قزل آلا» با ۲،۷ درصد می باشد.

لبنیات، تخم مرغ و انواع روغن:

در این گروه، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «شیرخشک» با ۵،۸ درصد، «دوغ پاستوریزه» با ۴،۴ درصد و «روغن نباتی جامد» با ۳،۸ درصد بوده است.

میوه و خشکبار:

در این گروه، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «موز» با ۲۹،۲ درصد، «پرتقال» با ۱۹،۸ درصد و «لیمو ترش» با ۱۹،۷ درصد بود.

سبزیجات و حبوبات:

در این گروه، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «لوبیا چیتی» با ۲۷،۷ درصد، «لوبیا قرمز» با ۱۷،۶ درصد، «لپه» با ۱۴،۰ درصد، «نخود» با ۱۳،۴ درصد و «فلفل دلمه ای» با ۱۱،۳ درصد می باشد. همچنین بیشترین کاهش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «گوجه فرنگی» با ۱۵،۹- درصد و «پیاز» با ۶،۷- درصد می باشد.

قند و شکر، آشامیدنی ها و سایر خوراکی ها:

در این گروه، بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به «چای خارجی بسته ای» با ۸,۷ درصد، «نوشابه گازدار» با ۶,۹ درصد و «رب گوجه فرنگی» با ۳,۱ درصد می باشد.

جدول ۶ - قیمت کالاهای اساسی در اسفندماه ۱۴۰۳

کالای اساسی	قیمت هفته اول اسفند (هزار تومان)	قیمت هفته سوم اسفند (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۷۳۰-۷۶۰	۷۴۰-۷۶۰
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۹۷۰-۹۸۰	۹۵۰-۹۸۰
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۵۲۰-۵۹۰	۵۲۰-۵۹۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۲۷۵-۴۸۵	۲۷۵-۴۸۵
گوشت مرغ	۹۲	۹۳,۸
ماهی قزل آلا	۲۱۹-۲۳۰	۲۱۹-۲۳۰
میگو	۴۹۰-۶۹۰	۴۹۰-۶۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی) (آزاد-دولتی)	۹۹,۸-۱۶۰	۹۹,۸-۱۶۰
پنبه سفید ۴۰۰ گرمی	۵۶	۵۶
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰ گرمی	۳۱-۳۳	۳۱-۳۳
خامه ۲۰۰ گرمی	۳۴,۶-۵۵,۹	۳۴,۶-۵۵,۹
شیر بطری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (سرخ کردنی)	۱۰۵,۸	۱۰۵,۸
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (پخت و پز)	۱۰۰	۱۰۰
برنج هاشمی	۱۸۵	۱۸۵
برنج طارم	۱۷۵	۱۷۵
لوبیا چیتی بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۷۹,۹	۲۷۹,۹
عدس بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۱۹,۹	۲۱۹,۹
لپه بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۲۷,۹	۲۲۷,۹
نخود بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۲۷,۹	۲۲۷,۹
چای ایرانی ۴۵۰ گرمی	۱۸۹,۹	۱۸۹,۹
چای خارجی ۵۰۰ گرمی	۴۶۹,۹	۴۶۹,۹

وضعیت بازار و قیمت کالاهای اساسی در هفته پایانی اسفند ۱۴۰۳ و هفته دوم فروردین ۱۴۰۴

بررسی روند قیمت مواد غذایی و کالاهای خوراکی در بازه زمانی فروردین تا پایان بهمن ۱۴۰۳، حاکی از آن است که تقریباً همه انواع آنها رشد قیمتی چشمگیری داشته اند. بررسی وضعیت بازار کالاهای خوراکی و قیمت مواد غذایی در پایان هر سال از اهمیت ویژه ای برخوردار است. سال ۱۴۰۳، با افزایش افسارگسیخته قیمت کالاهای اساسی خوراکی به پایان رسید. افزایش قیمت این کالاهای، معیشت مردم را هدف قرار داده و باعث شده سفره مردم بیش از هر زمان دیگری کوچک شود. افزایش بهای مواد غذایی از روغن و برنج گرفته تا انواع گوشت و لبنیات، هزینه های زندگی را به میزان قابل توجهی بالا برده است. در کنار تبعات اقتصادی این اتفاق، تغییرات مورد اشاره باعث برهم خوردن تعادل بازار و افزایش نارضایتی های عمومی شد. با توجه به این شرایط، این پرسش مطرح می شود که کدام کالاهای بیشترین افزایش قیمت را در سال ۱۴۰۳ داشتند و چه عواملی در این افزایش قیمت ها تعیین کننده بودند؟

با بررسی داده های مرکز آمار ایران به بررسی میزان افزایش برخی از اقلام اساسی کالاهای غذایی می پردازیم. به عنوان مثال، در فروردین ۱۴۰۳ هر کیلو برنج ایرانی با قیمت ۱۱۲ هزار تومان به فروش می رسید، اما در بهمن ۱۴۰۳، قیمت این محصول به ۱۴۸ هزار تومان رسید که نشان دهنده رشد ۳۲ درصدی قیمت این محصول نسبت به فروردین ماه است. علاوه بر این، قیمت برنج خارجی هم در یک سال اخیر از ۵۹ هزار تومان با افزایش ۲۶ درصدی به ۷۵ هزار تومان رسید. همچنین ماکارونی، به عنوان یک غذای ارزان قیمت و محبوب، در اوایل سال گذشته با قیمت ۱۹ هزار و ۵۰۰ تومان در بازار عرضه می شد که در بهمن ماه هر ۵۰۰ گرم آن با قیمت ۲۳ هزار تومان در بازار به فروش رسید. بنابراین قیمت

این کالا در ۱۱ ماهه سال ۱۴۰۳، با نرخ رشد ۱۸ درصدی همراه بوده است. گوشت گوسفند که فروردین ماه سال گذشته با قیمت ۵۹۲ هزار تومان عرضه می شد، در بهمن ماه با نرخ رشد ۱۶ درصدی، با قیمت ۶۸۸ هزار تومان در میادین میوه و تره بار عرضه شد.

گوشت گاو و گوساله هم در این بازه زمانی، با نرخ رشد پنج درصدی همراه بود که باعث شد قیمت آن از ۵۴۷ هزار تومان در فروردین به ۵۷۴ هزار تومان در بهمن ۱۴۰۳ برسد.

علاوه بر این، قیمت گوشت مرغ هم پنج درصد افزایش پیدا کرد و نرخ آن که در ابتدای سال ۸۵ هزار تومان بود، در بهمن ۱۴۰۳ به ۹۰ هزار تومان رسید. در یک سال اخیر، ماهی قزل آلا هم در فهرست کالاهای اساسی که افزایش قیمت داشتند قرار گرفت و قیمت آن با ۱۴ درصد رشد، از ۲۲۰ هزار تومان به ۲۵۱ هزار تومان رسید. کنسرو ماهی تن ۱۸۰ گرمی هم یک روند صعودی را طی کرده، چراکه فروردین سال گذشته این کالا با نرخ ۸۳ هزار تومان در فروشگاه های سطح شهر عرضه می شد، اما در بهمن ماه قیمت آن به ۸۹ هزار تومان رسید که این به معنای رشد هفت درصدی قیمت این محصول نسبت به ماه های ابتدایی سال است.

این آمار به خوبی گواهی می دهد که گوشت گوسفند با نرخ رشد ۱۶ درصدی، بیشترین افزایش قیمت را در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده های آن داشته است.

روند رکوردشکنی قیمت لبنیات!

شیر خشک ۴۵۰ گرمی با قیمت ۱۰۵ هزار تومان در بازار عرضه می شد که در بهمن ۱۴۰۳ قیمت این کالای اساسی به ۱۳۷ هزار تومان رسید. این به معنی افزایش ۳۰ درصدی قیمت این محصول در این بازه زمانی ۱۱ ماهه است. در فروردین ۱۴۰۳، خامه پاستوریزه ۲۰۰ گرمی هم با قیمت ۳۲ هزار تومان در بازار عرضه می شد که در بهمن نسبت به فروردین قیمت آن ۴۷ درصد افزایش یافت و با قیمت ۴۶ هزار تومان در سوپرمارکت ها و فروشگاه ها به فروش رسید. ماست پاستوریزه نیز ابتدای سال ۴۴ هزار تومان بود که در انتهای سال قیمتش به ۵۷ هزار تومان افزایش یافت. این نشان دهنده رشد ۲۹ درصدی قیمت این محصول در بازه ۱۱ ماهه است.

دوغ پاستوریزه ۱٫۵ لیتری ۲۹ درصد افزایش قیمت پیدا کرد. قیمت این محصول از ۳۴ هزار تومان به ۴۴ هزار تومان افزایش یافت. شیر پاستوریزه هم به عنوان یکی از پرمصرف ترین انواع لبنیات، افزایش قیمت ۲۷ درصدی پیدا کرد و قیمت آن از ۳۳ هزار تومان به ۴۲ هزار تومان رسید.

این افزایش قیمت در گروه لبنیات به اینجا ختم نمی شود. در این گروه کالایی پنیر ایرانی پاستوریزه با وزن ۵۰۰ گرم با قیمت ۶۲ هزار تومان در بازار عرضه می شد که در بهمن ماه به قیمت ۷۸ هزار تومان رسید و با ۲۵ درصد افزایش قیمت همراه بود.

کره پاستوریزه هم که قیمتش در یک سال اخیر به دلایل گوناگون از جمله صادرات بی رویه، روند صعودی داشت، در ابتدای سال گذشته هر ۱۰۰ گرم با نرخ ۳۲ هزار تومان در اختیار مشتریان قرار می گرفت، اما در انتهای سال قیمت کره با رشد ۷۵ درصدی به ۵۶ هزار تومان رسید. بنابراین در گروه لبنیات کره یکی از کالاهایی بود که نرخ رشد بی سابقه ای را رقم زد.

آیا میوه از سبد خرید مردم حذف می شود؟

در گروه میوه ها هم این روند صعودی حاکم بوده است. در بازه زمانی فروردین تا پایان بهمن ۱۴۰۳، هر کیلو انار، موز، سیب و لیموترش به ترتیب ۲۵، ۲۷، ۳۱ و ۶۵ درصد رشد کرد. علاوه بر این، پرتقال هم که در فروردین ۳۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در میادین میوه و تره بار قیمت گذاری شده بود، در بهمن ماه با ۳۱ درصد افزایش به ۴۲ هزار تومان رسید. در این فاصله زمانی، قیمت انار از ۵۵ هزار تومان به ۶۹ هزار تومان، نرخ هر کیلو موز از ۸۳ هزار تومان به ۱۰۶ هزار تومان و هر کیلو سیب از ۴۴ هزار تومان به ۵۸ هزار تومان رسید. از سویی خربزه و هندوانه هم جزو میوه های تابستانی پرفرمدار به شمار می روند که به ترتیب نرخ رشد ۱۸ درصد و ۴۱ درصد را به ثبت رساندند. دلیل ثبت این نرخ رشد این است که قیمت خربزه در فروردین ماه ۲۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم بود که قیمت آن در بهمن ماه به ۳۲ هزار تومان افزایش یافت. هندوانه هم از فروردین ماه تا بهمن ماه ۱۴۰۳، هفت هزار تومان گران تر شده و قیمتش از ۱۶ هزار تومان به ۲۳ هزار تومان افزایش یافته است.

در این گروه لیموترش بیشترین افزایش قیمت را در ۱۱ ماهه سال ۱۴۰۳ به ثبت رساند؛ چرا که قیمت آن از ۴۷ هزار تومان با افزایش قیمت ۶۵ درصدی به ۷۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسید. بعد از این محصول، هندوانه با ثبت نرخ رشد ۴۱ درصدی در جایگاه دوم قرار گرفت.

سبزیجات و صیفی جات در راس افزایش قیمت مواد غذایی

گروه سبزیجات و حبوبات هم از روند صعودی قیمت ها جا نماندند، به طوری که در این گروه قارچ، به عنوان یک کالای پرمصرف، در فروردین ماه با قیمت ۱۲۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به فروش می رسید که طی یک سال، قیمت آن با موج گرانی همراه شد و در بهمن ماه به ۱۴۸ هزار تومان رسید. این داده ها نشان دهنده رشد ۱۹ درصدی این محصول در این بازه ۱۱ ماهه است.

همچنین هر کیلوگرم خیار، کدو سبز و بادمجان به ترتیب ۶۶ درصد، ۷۵ درصد و ۱۰۲ درصد بیشترین افزایش قیمت را در این گروه به خود اختصاص دادند. بدین ترتیب قیمت هر کیلوگرم خیار از ۳۰ هزار تومان به ۵۰ هزار تومان و هر کیلو کدو سبز از ۲۴ هزار تومان به ۴۲ هزار تومان افزایش یافت. به جز این موارد، گوجه فرنگی ۱۱۷ درصد، فلفل دلمه ای ۴۲ درصد و سیب زمینی ۱۷۶ درصد افزایش قیمت داشتند.

با بررسی آمارها، سیب زمینی، گوجه فرنگی و بادمجان بیشترین افزایش قیمت را طی سال ۱۴۰۳ داشتند. زیرا در این مدت، قیمت سیب زمینی فراز و نشیب زیادی را طی کرد و نرخ آن از ۱۸ هزار تومان به ۵۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم رسید. بعد از آن، قیمت گوجه فرنگی این روند نجومی را ادامه داد. قیمت هر کیلو از این محصول در فروردین ماه ۱۴۰۳، ۱۸ هزار تومان بود که در بهمن ماه این رقم به ۴۰ هزار تومان افزایش یافت.

بادمجان هم از سیر صعودی قیمت ها عقب نماند و نرخ آن از ۲۳ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به ۴۸ هزار تومان رسید. به علاوه هر کیلوگرم پیاز رشد قیمتی ۳۴ درصد و هر کیلوگرم هویج فرنگی نرخ رشد ۶۸ درصدی را پشت سر گذاشتند.

افزایش قیمت؛ حبوبات را دست نیافتنی کرد!

انواع حبوبات هم از روند افزایش قیمت ها جا نماندند؛ چنان که هر کیلوگرم نخود در این بازه زمانی ۶۲ درصد، لوبیا چیتی ۸۹ درصد و لوبیا قرمز ۶۸ درصد گران تر از فروردین ماه سال ۱۴۰۳ به فروش رسیدند. علاوه بر این، عدس و لپه هم به ترتیب افزایش قیمت ۶۵ درصدی و ۸۷ درصدی را پشت سر گذاشتند.

در این بازه زمانی، قیمت لپه از ۷۹ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به ۱۴۸ هزار تومان افزایش یافت. همچنین قیمت نخود از ۷۹ هزار تومان به ۱۲۸ هزار تومان، نرخ لوبیا قرمز از ۹۱ هزار تومان به ۱۵۳ هزار تومان و هر کیلو عدس از ۸۲ هزار تومان به ۱۳۶ هزار تومان رسید.

لوبیا چیتی و لپه بیشترین افزایش قیمت را در میان انواع حبوبات داشتند. زیرا هر کیلو لوبیا چیتی در فروردین ماه ۹۹ هزار تومان قیمت گذاری شده بود که این قیمت در بهمن ماه به ۱۸۸ هزار تومان رسید.

همچنین لپه هم رشد قیمت چشمگیری نسبت به فروردین ماه سال ۱۴۰۳ داشت و قیمت آن از ۷۹ هزار تومان به ۱۴۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم افزایش یافت.

کمبود روغن

این رصد هفتگی که از فروشگاه های مختلف زنجیره ای تا سوپر مارکت ها انجام شده است، حاکی از کمبود روغن در این بازار بود. کمبود عرضه از هفته پایانی اسفند ۱۴۰۳ آغاز شد و همچنان در پایان هفته دوم فروردین ۱۴۰۴ ادامه داشت.

لازم به ذکر است، کاهش عرضه، محدود به این مقطع زمانی نیست و با افزایش قیمت جهانی روغن و رفتن یکی از برندهای خارجی فعال در بازار روغن کشور (صافولا) در دی ماه ۱۴۰۳ وضعیت این بازار نابه سامان شد.

وضعیت بازار برنج

رصد بازار برنج نشان داد؛ هر کیسه ۱۰ کیلوگرمی برنج هندی در بازار کشور حدود ۵۰۰ هزار تومان و این قیمت برای هر کیسه ۴.۵ کیلوگرمی برنج درجه یک ایرانی حدود ۸۰۰ هزار تومان است.

وضعیت بازار گوشت قرمز

در این بازار نیز شاهد افزایش قیمت ها هستیم. هر کیلوگرم گوشت قرمز (ران گوسفندی)

کالای اساسی	قیمت هفته پایانی اسفند (هزار تومان)	قیمت هفته دوم فروردین (هزار تومان)
شقه، سردست و راسته گوسفند (آزاد-دولتی)	۷۶۰-۷۸۰	۷۱۰-۸۵۰
ران گوسفند (آزاد-دولتی)	۹۸۰-۱۰۰۰	۱۱۰۰
گوشت گوساله (آزاد-دولتی)	۵۷۰-۶۰۰	۵۷۰-۶۰۰
گوشت چرخ کرده مخلوط (آزاد-دولتی)	۴۷۵-۴۸۵	۳۹۵-۵۰۰
گوشت مرغ	۹۷	۱۰۹
ماهی قزل آلا	۲۱۹-۲۳۰	۲۱۹-۲۳۰
میگو	۴۹۰-۶۹۰	۹۹۰
تخم مرغ (شانه ۳۰ عددی)، (آزاد-دولتی)	۹۹۸-۱۵۰	۹۹۸-۱۵۰
پنیر سفید ۴۰۰ گرمی	۵۶	۵۶
ماست ۹۰۰ گرمی	۴۱	۴۱
کره ۵۰۰ گرمی	۳۱-۳۳	۳۱-۳۳
خامه ۲۰۰ گرمی	۳۴۶-۵۵۹	۳۴۶-۵۵۹
شیر بظری پر چرب	۳۴	۳۴
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (سرخ کردنی)	۱۰۵۸	-
روغن آفتابگردان ۱۵ لیتری (پخت و پز)	۱۰۰	-
برنج هاشمی	۱۸۵	-
برنج طارم	۱۷۵	-
لوبیا چیتی بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۷۹۹	-
عدس بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۱۹۹	۲۱۹۹
لپه بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۲۷۹	-
نخود بسته بندی فروشگاهی (۹۰۰ گرم)	۲۲۷۹	۲۲۷۹
چای ایرانی ۴۵۰ گرمی	۱۸۹۹	-
چای خارجی ۵۰۰ گرمی	۴۶۹۹	-

جدول ۷- قیمت کالاهای اساسی هفته پایانی اسفند ۱۴۰۳ و ۱۶ فروردین ۱۴۰۴

از ۹۸۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان هفته پایانی اسفند ۱۴۰۳ به یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان در پایان هفته دوم فروردین ۱۴۰۴ در مناطق رو به پایین شهر تهران رسید.

البته عرضه گوشت دولتی با کیفیت نه چندان مناسب در بسته بندی های به صورت مخلوط قسمت های مختلف لاشه هرچند با قیمت پایین تر از نرخ گوشت در قصابی های سطح شهر که موجب ابراز نارضایتی بسیاری از شهروندان شد، ادامه داشت. هر کیلوگرم گوشت گرم گوساله و گوسفند بسته بندی شده ۵۹۹ هزار تومان به فروش رسید در حالی که این عدد در مدت مشابه سال قبل بین ۲۹۸ تا ۳۱۶ هزار تومان بود.

این مبلغ در بازار گوشت گوساله منجمد متفاوت بود و هر کیلو گرم گوشت منجمد سردست ۳۷۵ هزار تومان و ران ۳۹۵ هزار تومان عرضه می شد. طبعاً گوشت چرخ کرده قرمز نیز با این افزایش قیمت بالا رفته رفت.

قیمت در بازار گوشت مرغ

همچنین هر کیلو گرم گوشت مرغ از حدود ۹۷ هزار تومان در هفته پایانی اسفند ۱۴۰۳ به مبلغ ۱۰۹ هزار تومان در پایان هفته دوم فروردین ۱۴۰۴ به فروش رسید

وضعیت بازار حبوبات

سال گذشته با سرمزدگی مزارع لوبیا چیتی در استان فارس، قیمت این پروتئین گیاهی افزایش نجومی داشت. این افزایش قیمت همچنان ادامه داشته و هر بسته ۹۰۰ گرمی لوبیا چیتی از ۳۵۰ هزار تومان به ۳۶۵ هزار تومان رسیده است.

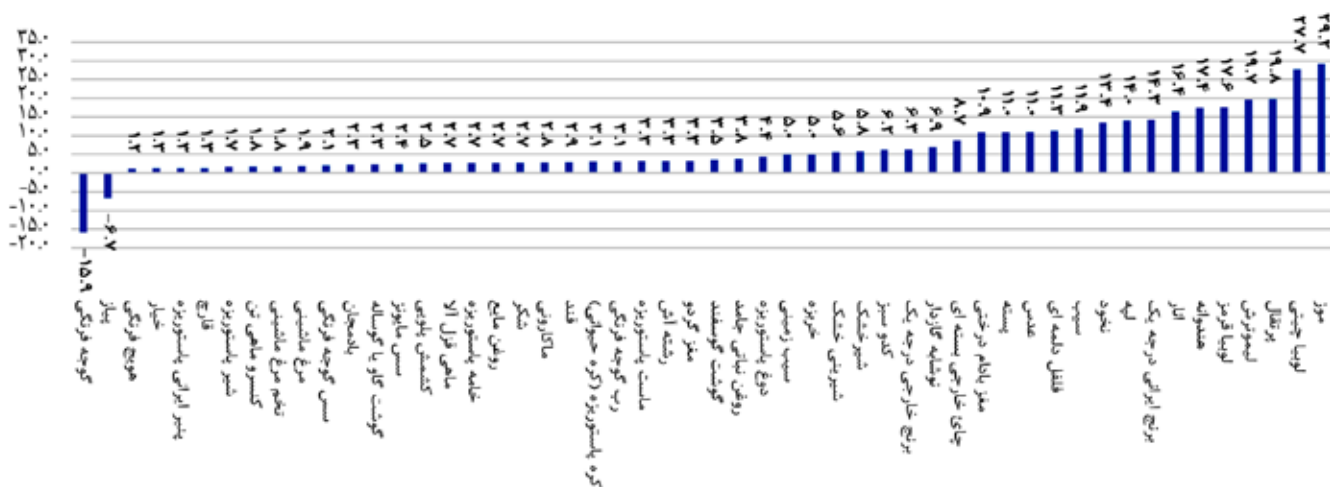
بازار تخم مرغ

در بازار کالاهای اساسی فقط این محصول پروتئین حیوانی افزایش قیمت نداشته و هر شانه ۳۰ عددی تخم مرغ بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تومان، بسته به وزن آن در حال خرید و فروش است.

بازار چای

افزایش مصرف قهوه در کشور تنوع محصولی آن را در بازار نوشیدنی ها متنوع کرده و در فروشگاه های زنجیره ای میزان عرضه آن با چای در رقابت است. رصد هفتگی حاکی از آن است که عرضه چای در برخی فروشگاه های زنجیره ای کاهش یافته و بخش زیادی از قفسه ها خالی است.

نمودار ۱: درصد تغییر متوسط قیمت ماه جاری نسبت به ماه قبل (اسفند ۱۴۰۳)

برخی از علل افزایش قیمت مواد غذایی در ۱۱ ماهه سال ۱۴۰۳

هر یک از این گروه‌های کالایی، به دلایل مختلفی افزایش قیمت پیدا کردند. به عنوان مثال، قیمت انواع صیفی جات و سبزیجات به ویژه سیب زمینی، به دلیل عدم مدیریت همه جانبه و جو خبری صادرات که بیش از آنکه واقعی باشد، و هیاهو و آشفتگی کردن بازار بود، نامساعد بودن شرایط اقلیمی، کاهش سطح زیر کشت و کمبود نقدینگی کشاورزان برای تامین نهاده‌ها؛ رشد قیمتی چشمگیری را پشت سر گذاشت. قند و شکر هم به دلیل مدیریت ضعیف از این قاعده مستثنی نبودند، همچنین در سال ۱۴۰۳، کاهش سطح زیر کشت و آشفتگی بازار و افزایش قیمت جهانی این محصول باعث شد قیمت قند و شکر (رشد قابل توجهی پیدا کنند).

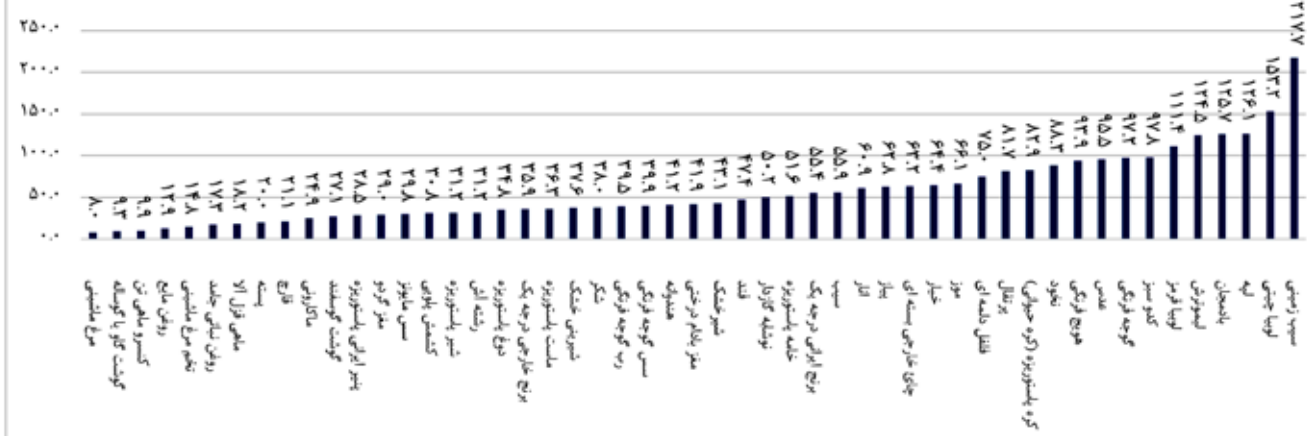
در گروه میوه ها هم دلایل مختلفی برای افزایش قیمت وجود دارد که از جمله آن می توان به نارسایی های مدیریتی، سرمازدگی و بعضا بخاطر افزایش تقاضا در آستانه نوروز ۱۴۰۴ همچنین افزایش هزینه حمل و نقل اشاره کرد. قیمت لبنیات هم در سالی که گذشت، همواره رو به بالا بود که می توان افزایش ناگزیر نرخ شیر خام و افزایش صادرات بی رویه کره سبب شد این محصول هم در فهرست کالاهای اساسی، گران قیمت قرار بگیرد.

برنج هم در ۱۱ ماهه سال گذشته دستخوش افزایش قیمت چشمگیری شده است. زیرا حتی در حال حاضر نیز برنج را برخی از دلان و محتکران خریداری و به صورت قطره چکانی وارد بازار می کنند. از طرفی ممنوعیت واردات برنج خارجی هم بر افزایش قیمت این محصول اثر گذار بوده است.

اما آنچه که فراتر از سایر دلایل در گرانی کالاهای اساسی خودنمایی می کند و عدم کنترل بازار را به دنبال داشته است و باید مورد توجه قرار گیرد؛ سوءمدیریت سازمان هایی چون تعاون روستایی و بخش بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی و سایر وزارتخانه های مربوط، مشکل اصلی و بحران بازار کالاهای اساسی است. زیرا برای بسیاری از این موارد باید بیش و پیش از این برنامه ریزی می شد. ضعف در برنامه ریزی و کنترل بازار کالاهای اساسی باعث شده بسیاری از مردم نتوانند کالای مورد نیاز خود را تهیه کنند. تا زمانی که دولت و نهادهای مرتبط، با برنامه ریزی درست وارد عمل نشوند، همچنان سر صعودی قیمت ها ادامه خواهد داشت.

در جمع‌بندی نهایی می‌توان گفت؛ وزارت جهادکشاورزی بویژه بخش بازرگانی آن ضعیف عمل کرد، در چنین شرایطی این بحران ناپذیر است.

نمودار ۲: درصد تغییر متوسط قیمت ماه جاری نسبت به ماه مشابه سال قبل (اسفند ۱۴۰۳)

در اسفند ماه ۱۴۰۳ از ۵۳ قلم خوراکی منتخب در نقاط شهری، تعداد ۳۱ قلم، درصد تغییر سالانه بالاتر از نرخ تورم نقطه‌ای نقاط شهری کشور (۳۶٫۸ درصد) داشته‌اند.

رهیافتی به چالش ها و دشواری های ایران برای ورود به «بریکس» به بهانه سفر وزیر جهاد کشاورزی برای شرکت در نشست «بریکس ۲۰۲۵»

منصور انصاری

نشست «بریکس ۲۰۲۴»، در روزنامه شرق منتشر شده بود.

وقتی کشور یا کشورهایی دیپلماسی خود را در تقابل جویی، به هر دلیل حتی حق طلبانه، با جهان و یا کشورهایی که اگر نگویم درجه اول، بلکه تعیین کننده در صحنه دیپلماسی جهانی هستند تعریف کنند، به تدریج ناگزیر می شوند مناسبات سیاسی و اقتصادی خود را در فاصله شکاف های تاریخ و کوچکی از تضادهای موجود قدرت های جهانی ببینند بی آنکه در صف بندی قوا جایی در میان کشورهای تعیین کننده شاخص های دیپلماسی بین الملل داشته باشند و نقش موثری در این زمینه ها ایفا کنند.

بعضی از نظریه پردازان بر این باورند که دیپلماسی جهانی نه بر اساس حق کشورها آنگونه که هست، بلکه بر بنیان تعادل قوا، میزان قدرت معنوی و نرم، توان اقتصادی، بازیگری در دسته بندی های جهانی و انتخاب دوستی و دشمنی با کشورهای مختلف یا قرار داشتن در سازمان های بین المللی و پیمان های منطقه ای با رویکردهای مشخص رقم می خورد.

اگر بخواهیم قاطبه سیاست خارجی خود را بر اساس حق محوری و احقاق حق تعریف کنیم، دیگر قادر به تامین منافع ملی در قالب سیاست خارجی فعال نخواهیم بود.

به واقع، در مخاصمات، مناقشات و حتی برخی مناسبات، هیچ کشوری نمی پذیرد که حق با

این مقاله تحلیلی تاریخی را به مناسبت سفر وزیر جهاد کشاورزی به مجمع جهانی وزیران کشاورزی عضو «بریکس» باز نشر می دهیم که می تواند مورد استفاده کشاورزان و کارشناسان کشاورزی قرار گیرد.

گفتنی است نشست امسال بریکس، با محوریت موضوعات «امنیت غذایی و تغذیه»، «پایداری و نوآوری» و «تأمین مالی و تجارت بین المللی کشاورزی»، در برازیلیا، پایتخت برزیل برگزار شد. این مقاله به معرفی جایگاه جهانی پیمان بریکس پرداخته است و تحلیلی از وضعیت ساختار و ترکیب کشورهای اصلی عضو ارائه می دهد. همچنین موضوع فراهم بودن یا نبودن شرایط عضویت ایران در این پیمان مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

در حال حاضر علاوه بر ۵ عضو اصلی، ۲۳ کشور به شکل رسمی و ۶ کشور به صورت غیررسمی و اعلامی خواهان عضویت در این گروه هستند که ایران نیز یکی از این کشورها است. گفتنی است در لیست مدعوین «بریکس ۲۰۲۳»، هیچ کدام از کشورهای اصلی غربی قرار نداشتند و در این رابطه رئیس جمهور آفریقای جنوبی در چند سخنرانی رسمی خود، این اجلاس را «نشست کشورهای جنوب-جنوب برای همکاری مابین خودشان و نه با کشورهای شمال» توصیف کرد!

گفتنی است این مقاله روز دوشنبه مورخ ۳۰ مردادماه ۱۴۰۳، در آستانه برگزاری چهاردهمین

هنوز نتوانسته یا نخواسته وارد هیچکدام از پیمان ها یا سازمان های بین المللی موجود شود؛ سازمان هایی مانند تجارت جهانی، بانک جهانی، صندوق بین المللی پول یا حتی نهادهای متداولی چون اف ای تی اف، پارلمو یا موارد دیگر که می توانند امکانات، عرصه ها و یا ابزارهای لازم برای ایفای نقش جهانی بهتر هر کشور را فراهم سازند.

البته نباید از نظر دور داشت که استدلال و بهانه مسئولان سیاسی ما بعضاً این بوده است که قدرت های جهانی در این نهادها دست بالا و سهم بیشتر را دارند و نباید به این برتری ناعادلانه تن داد، اما اگر بپذیریم هیچ کشوری در جهان، به ویژه در ژئوپلیتیک های حساس منطقه ای نمی تواند بدون برقراری روابط قابل اتکا در عرصه بین المللی موقعیت سیاسی، اقتصادی و بازرگانی خود را تثبیت کند و همچنین بپذیریم که بخش عمده ای از اقتدار و ثبات کشورها، حضور و کسب جایگاه در نهادهای استقرار یافته مورد قبول جامعه مدنی جهانی و بسیاری از دولت ها است، باید نگاهی از بیرون به درون سازمان های بین المللی و وضعیت کشورمان ایران در این نهادها بیاندازیم.

حرف و شعار، شاخص ارزیابی اقتدار کشورها در صحنه بین المللی نیست. روابط و مناسبات پایدار بین المللی این نخواهد بود که بگوییم اگر آنها اعم از کشورهای همسایه و همجوار یا دوردست این کار را نکنند ما در مقابل آن

کشور مقابلش است، خواه همسایه باشد خواه بسیار دور.

اصولاً در نظام بین المللی، به رغم قوانین و مقررات متعدد و مکتوب پذیرفته شده نمی توان گفت دآوری محقانه همه جانبه خارج از تعادل قوا وجود دارد، گرچه دیپلماسی جهان همواره به نسبت های کم و بیش متأثر از داور واقعی یعنی افکار عمومی در حال تکوین بوده است، ولی حتی افکار عمومی مستقل وجدان های بیدار جوامع بشری نیز در مواردی می توانند تحت تاثیر برجسته سازی ابر رسانه های بین المللی قرار بگیرند.

باید گفت افکار عمومی در تمامی کشورهای جهان، هرچند جزء مؤلفه های قدرت به شمار نمی روند ولی قدرت را به شدت متأثر می کنند. لذا در نهایت، مناسبات میان کشورها و صحنه های دیپلماسی جهانی، انتخابی و کشورها با درک واقعی و عینی از توانایی ها و موقعیت خود می پذیرند با رعایت قواعد بازی در این یا آن دسته بندی وارد شوند و کدام پیمان، عهدنامه یا سازمان جهانی را بپذیرند و شرایط خود را برای ورود به آنها منطبق سازند.

متأسفانه صف بندی قوا در صحنه جهانی به گونه ای است که حتی کشورهای صاحب حق در مناقشات و رویارویی ها ناگزیرند برای به دست آوردن حق خود وارد پیمان های منطقه ای یا جهانی شوند.

کشور ما بعد از ۴۰ و اندی سال بعد از انقلاب

کار را خواهیم کرد، بلکه شاخص اصلی اقتدار، توانمندی و ثبات یک کشور این است که در این یا آن نهاد بین المللی سازمان یافته با تعریف و مقررات مشخص، چه جایگاهی دارد و می تواند چه نقشی در آن ایفا می کند؟ پس از این مقدمه طولانی، با نگاهی دقیق تر به موضوع عضویت کشورمان در پیمان بریکس می پردازیم که در خبرها با تعبیر و اصطلاحات مختلف برجسته شده است؛ ورودی که اگر صورت بگیرد می تواند دریچه ای برای گسترش فعالیت های اقتصادی و دیپلماتیک در جهان قطب بندی شده کنونی باشد.

در گفتگوهای هفتگی گذشته آنیل سوکلان نماینده آفریقای جنوبی در تهران با خبرنگاران در حاشیه کنفرانس ایران-بریکس موضوع عضویت ایران در این پیمان انعکاس خبری داشت.

گرچه آنیل سوکلان در کنفرانس ایران، بریکس ضمن تاکید بر روابط مستحکم ایران و آفریقای جنوبی که گفته می شود تازگی ها گسترش بیشتری یافته است فقط از «دوستی ایران با بریکس» یا اهمیت ایران در منطقه جنوب غرب آسیا به عنوان «صدای قوی» سخن گفت اما به صراحت اشاره ای به عضویت ایران در بریکس نکرد.

با توجه به دعوت اخیر وزیر امور خارجه آفریقای جنوبی از امیر عبدالهیان وزیر خارجه ایران به نشستی با حضور وزرای امور خارجه کشورهای دوست بریکس در ابتدای ماه ژوئن گذشته به عنوان یکی از این کشورها، موضوع عضویت ایران در این نهاد اقتصادی بین المللی در افکار عمومی ایران مطرح شده است.

گفتنی است آنیل سوکلان در کنفرانس روز سه شنبه هفدهم مرداد ماه «ایران بریکس» در تهران، از ایران به عنوان یک دوست نام برد و اشاره ای به واجد شرایط بودن ایران برای عضویت نکرد ولی به نظر می رسد با وجود خبر احتمال حضور رئیس جمهور در پانزدهمین کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و آفریقای جنوبی موضوع بررسی عضویت ایران در بریکس، به رغم تحریم ها به طور جدی تر مطرح شود.

در روزهای آغازین تیرماه سال گذشته نیز، رئیسی در نشست غیر حضوری سران «بریکس پلاس» به میزبانی چین گفته بود: ایران به عنوان کشوری با تاریخی پر بار از حضور فعال در ابتکارات بین المللی آمادگی دارد همه ظرفیت های خود را برای نیل به اهداف بریکس به اشتراک گذاشته و به عنوان شریکی قابل اتکا، بریکس را به گلوگاه های انرژی و بازارهای بزرگ جهانی متصل نماید.

در همین زمینه، رئیسی در بازگشت سفر بهمن ماه گذشته (۱۴۰۱) خود از چین، در فرودگاه مهرآباد به خبرنگاران گفته بود که چین تمایل خود برای عضویت ایران در بریکس را در مذاکرات راهبردی انجام شده ابراز کرده است.

حال برای توضیح بیشتر در مورد پیمان بریکس ناگزیریم به فضای سیاسی تاریخی شکل گیری این پیمان که در چه شرایطی به وجود آمد بپردازیم.

فروریزی دیوار برلین در روز نهم نوامبر ۱۹۸۹، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و کشورهای موسوم به بلوک شرق، تغییر صف بندی و آرایش قوا در دیپلماسی جهانی و همچنین تحولات چشمگیر و شگرف در شبکه اینترنت با امکان پست الکترونیکی (ایمیل)، وب گردی، بارگذاری توسط کاربران و فراهم شدن شرایطی با کمک جستجوگرهای قدرتمند برای تحقیق و دست یابی به اطلاعات از هر کجای دنیا و به وجود آمدن اتحادیه اروپا و یکسان سازی واحد پول آنها توأم با حضور انگلستان گرچه تا حدودی متفاوت در این اتحادیه، موضوع جهانی شدن با ویژگی هژمونی آمریکا را به منصف ظهور رسانید.

این موضوع، با تاکید بر یک هویت تکوازه از سوی کشورهای شمال و پذیرش اقتصاد نئولیبرالیسم در جایگاه پیروز جنگ سرد که بر جهان حاکم خواهد شد، از سوی کشورهای غربی و بعضی نظریه پردازان توسعه با حدت و شدت و هیجان بسیاری مطرح شد.

اما درست در شرایطی که این نظریه می رفت تا حاکمیت خود را بر جهان به کرسی بنشاند و در

گرماگرم اطمینان آمریکا از هژمونی بلامنازع خود، حمله یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ به برج های دوقلوی ساختمان تجارت جهانی در نیویورک، تکانه شدیدی وارد آورد تا جهان متوجه شود شکاف شمال - جنوب بسیار عمیق است و نمی توان فقط با تکیه بر هویتی تکواریه که کشورهای شمال بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی بر تبعیت تمامی کشورهای جهان از آن تاکید داشتند صحنه دیپلماسی جهان را رهبری و اداره کرد.

آمریکا بعد از این حمله غیر منتظره که از رصد نهادهای امنیتی اش کاملاً پنهان مانده بود، برای احیای غرور آسیب دیده ابرقدرتی خود، با هدف نابودی القاعده، عامل این حملات در سال ۲۰۰۱، به طور گسترده و تمام عیار به افغانستان حمله کرد و حکومت طالبان را برانداخت.

به دنبال این حمله، دو سال بعد بر آن شد به بهانه وجود کارخانجات تولید سلاح های شیمیایی در سال ۲۰۰۳ به عراق حمله و حکومت دیکتاتوری این کشور را سرنگون سازد. هزینه های هنگفت و نتایج اندک این دو اقدام نظامی، نه تنها به تقویت و تحکیم جایگاه هژمونی آمریکا منجر نشد، بلکه آن را در مسیر افول قرار داد و در ادامه در سال ۲۰۰۸، بحران های اقتصادی آمریکا به دلیل رکود در مسکن، مستغلات و صنایع بزرگ خودروسازی، بحث روند کاهش هژمونی این کشور در صحنه جهانی را جدی تر کرد.

هم روند با این اتفاقات، کشورهایی چون چین، روسیه، هند و برزیل که خود را از این اتفاقات آگاهانه دور نگه داشته و وارد عرصه های گسترده تجارت جهانی شده بودند، بر بستر جهانی شدن و بر اساس نظریه های نومنطقه گرایی به عنوان نظریه ای متفاوت از همگرایی منطقه ای، موضوع ایجاد پیمانی قدرتمند و اقتصادی را دنبال و در سال ۲۰۰۹، این پیمان، مرکب از چهار کشور فوق که به اختصار «بریک» نامیده شد، موجودیت خود را اعلام کردند.

با پیوستن کشور آفریقای جنوبی رها شده از رژیم آپارتاید و به عنوان کشوری در قلب آفریقا در سال ۲۰۱۱ به این کشورها، این پیمان با عنوان گسترش یافته «بریکس»؛ مرکب از حروف اول لاتین کشورهای برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی وارد صحنه اقتصاد و تجارت جهانی شد.

باید تاکید کرد که بریکس، بر آن نبوده و نیست که به تقابل جویی یا درگیری مستقیم با اروپا و آمریکا بپردازد و مقابل نظم جهانی قرار گیرد، بلکه پیمانی است اقتصادی تجاری که می خواهد در نظم موجود قدرت چانه زنی خود را در نهادهای قدرتمند مالی جهان یعنی بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، برای کسب سهم بیشتر افزون سازد. بریکس، اینک با حضور کشوری مانند چین که طبق برآوردها و تخمین صندوق بین المللی پول در سال ۲۰۲۵ می تواند نه از نظر نظامی بلکه اقتصادی به هژمونی برتر جهانی دست یابد، همچنین موقعیت ممتاز پراکندگی در ژئوپلیتیک های مهم جهان در قالب کشورهای نوظهور، روندی رو به رشد را طی کند.

حال به نظر می رسد جمهوری اسلامی ایران که به هر دلیل برای خود جایگاهی تعیین کننده در سایر سازمان های موجود بین المللی ایجاد نکرده است، تمایل شدید دارد که با حداقل شرایط سخت گیرانه و موانع، وارد بریکس شود اما این نکته حائز اهمیت است که تاکنون موفق نشده است، زیرا اجماع اعضای پیمان بریکس بر این است که کشورهایی را بپذیرند که تقابل جویی های خود با آمریکا و کشورهای اروپایی را پشت در بگذارند زیرا همان طوری که در ابتدا گفته شد نمی خواهند پیمان بریکس به عرصه تقابل جویی و تضادهای عمیق سیاسی با غرب تبدیل شود.

بنابراین جمهوری اسلامی در دیپلماسی خارجی باید سطح

درگیری های خود در منطقه و کشورهایی چون آمریکا را

تعدیل کند. این واقعیت در حالی است که روسیه در

مخمصه جنگ اوکراین و به ناگزیر در یک رویارویی

فزاینده با کشورهای اروپایی، انگلستان و آمریکا

قرار گرفته است ولی چین، برزیل، هند و اخیراً

مکزیک که خود را مهیا برای ورود به این

پیمان کرده است و حتی آفریقای جنوبی،

یعنی اعضای که استخوان بندی اصلی

بریکس را تشکیل داده اند، چندان تمایلی

ندارند که ایران با مناقشه های کنونی

خود وارد این پیمان شود، پیمانی که

بیش از آنکه سیاسی باشد، اقتصادی است.

زوال مرکبات؛ چالشی جدی و از اولویت های موسسه تحقیقات گیاه پزشکی و سازمان حفظ نباتات

شهرام نعیمی: تحقیقات برای کنترل زوال مرکبات ادامه دارد

وی یادآور شد: در این گردهمایی مسائل و اولویت ها مورد بحث قرار می گیرد و موارد احصا می شود و سپس با اشاره به اینکه مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی در زمینه پژوهش و سازمان حفظ نباتات در زمینه اجرا فعالیت می کند، اظهار کرد: برای مؤسسه بسیار عالی است که روی اولویت های احصا شده و بحث هایی که فیلتر و غربال شده تحقیق کند.

رئیس مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور افزود: از جمله مشکلاتی که واقعا بهره برداران را اذیت می کند؛ زوال مرکبات است که هم مؤسسه و هم سازمان حفظ نباتات برای حل این مشکل طرح هایی در دست اقدام دارند.

نعیمی با اشاره به اینکه باغ های مناطق جنوب درگیر دو تیپ زوال مرکبات سریع و تدریجی شده اند، گفت: در زوال تدریجی حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد درختان درگیر می شوند، اما هنگامی که باغ ها به زوال سریع دچار می شوند، درختان در مدت چند روز به طور ناگهانی خشک می شوند.

وی ادامه داد: در کنار مدیریت باغ ها برای کنترل زوال تدریجی مرکبات، بسته ای ساده و اقتصادی پیشنهاد شده که نتایج مثبت این بسته مشاهده شده است و توانسته از گسترش بیماری در این باغ های تحقیقاتی جلوگیری کند، به این ترتیب تا حدودی به مرحله ارائه نهایی این بسته پیشنهادی نزدیک شده ایم.

رئیس مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور تصریح کرد: برای زوال تدریجی مرکبات نیز پروژه تحقیقاتی آغاز شده و در مرحله آسیب شناسی قرار دارد تا دلیل و عامل اصلی آن مشخص شود.

عارضه زوال مرکبات؛ پژمردگی، سوختگی شدید برگ، پوکی میوه ها، ریزش میوه، از بین رفتن ریشه، خشکیدگی و حتی مرگ درخت را به دنبال داشته و موجب خسارت زیاد به مرکبات می شود. در اکثر درختان دچار این عارضه، بخش عمده ای از ریشه ها، به ویژه ریشه های موین (تارهای کشنده) که مسئول جذب آب و مواد غذایی از خاک هستند، از بین می روند.

بیماری نوظهور «زوال مرکبات» طی سال های اخیر در استان های جنوبی کشور گسترش چشمگیری داشته و خسارت زیادی به مرکبات این منطقه وارد نموده است. پوسیدگی ریشه ها و زوال سریع درختان (در فصل تابستان)، رنگ پریدگی، عدم جوانه زنی، کاهش رشد رویشی و توقف رشد درخت (در فصل زمستان) از علایم مهم این بیماری به شمار می آیند. این عارضه در درختان بارده پرتقال، نارنگی و گریپ فروت و به طور عمده روی پایه بکرایی و یا لیموترش مشاهده می شود.

نتایج بررسی های انجام گرفته تاکنون نشان می دهد که در ۹۵ درصد درختان مرکبات دارای علائم زوال در استان های جنوبی کشور، باکتری *Candidatus Liberibacter asiaticus* ردیابی می شود.

شهرام نعیمی، رئیس مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور در چهل و سومین سمینار سالانه حفظ نباتات و قرنطینه گیاهی در شیراز گفت: این مؤسسه در تلاش است تا چالش های اصلی گیاه پزشکی کشور از جمله زوال مرکبات را با تحقیق حل کند.

افزایش دما، احتمال طغیان انواع آفات گیاهی را بالا می برد

پرمصرف کشور برنامه ریزی شده است. وی همچنین از توسعه نصب برچسب الکترونیکی و QR کد روی پاکت سموم نیز سخن گفت و افزود: تقلبی بودن و یا نبودن سموم با این مهم مشخص می شود. وی با بیان اینکه سال گذشته ۴۸ قلم آفت کش ثبت و به سبد آفت کش های ما اضافه شد، بیان کرد: ۹۶ درصد از آفت کش هایی که ثبت شدند، کم خطر و متوسط خطر بودند. از سویی حذف ۱۹ قلم سم پرخطر از سبد سموم کشور از اقدامات مهم سازمان حفظ نباتات کشور در سال گذشته بود.

قرنطینه گیاهی؛ اولین سد دفاعی کشور

رئیس سازمان حفظ نباتات کشور بر نقش حیاتی قرنطینه گیاهی به عنوان اولین سد دفاعی کشور در برابر آفات و بیماری های نباتی تأکید کرد و گفت: گواهی های بهداشتی صادرشده توسط سازمان حفظ نباتات ایران از اعتبار بین المللی برخوردار است و تمام کشورهای جهان این اسناد را می پذیرند. این دستاورد حاصل تلاش همکاران ما در مبادی ورودی و خروجی است که با نظارت دقیق، از ورود یا خروج غیرقانونی عوامل خسارت زای گیاهی جلوگیری می کنند.

وی با بیان اینکه نظارت بر واردات و صادرات محصولات کشاورزی براساس شرایط قرنطینه ای کشور مقصد انجام می شود، افزود: این فرآیند نه تنها از گسترش آفات جلوگیری می کند، بلکه اعتماد شرکای تجاری به محصولات ایرانی را افزایش می دهد.

جلیلی مقدم تصریح کرد: امنیت غذایی ایران در گرو همکاری سه جانبه دولت، تولیدکنندگان و جامعه علمی است. سازمان حفظ نباتات متعهد است با بهره گیری از فناوری های روز و توانمندسازی نیروها، کشاورزی ایران را به الگویی موفق در منطقه تبدیل کند.

رئیس سازمان حفظ نباتات کشور با اشاره به سیاست های کلان این سازمان، چشم اندازها، اولویت ها و اقدامات شاخص، یادآور شد: این سمینار نه تنها یک نشست تخصصی و علمی است بلکه محلی برای هم افزایی ملی است.

مریم جلیلی مقدم، در چهل و سومین سمینار سالانه حفظ نباتات و قرنطینه کشور که در ۲۶ فروردین برگزار شد، گفت: به دلیل تغییرات در جمعیت آفات و بیماری های ناشی از شرایط اقلیمی، دستورالعمل های مدیریت آفات و بیماری ها با کمک همکاران در موسسه تحقیقات گیاه پزشکی به روزرسانی شد.

وی با اشاره به اهمیت پایش جوندگان و توجه به اینکه با بالا رفتن میانگین دما طی روزهای آینده نسبت به نرمال، احتمال طغیان انواع آفات وجود دارد، افزود: سال گذشته هشداری از سازمان فائو مبنی بر احتمال طغیان ملخ صحرایی به دلیل وضعیت آب و هوایی، بارندگی ها در شبه جزیره عربستان و شرق آفریقا دریافت کردیم که در این راستا تمام موارد را رصد و سموم و آفت کش را خریداری کردیم و با مشکل مواجه نشدیم، اما پایش ها همچنان به طور دقیق و منظم انجام می شود.

رئیس سازمان حفظ نباتات کشور، اظهار کرد: در شرایطی که تغییرات اقلیمی، افزایش تجارت محصولات کشاورزی و تبادل محصولات، تغییر الگوی زیستی، آفات نوظهور و غیره ابعاد جدیدی به این سازمان بخشیده؛ نقش مدیران حفظ نباتات از همیشه راهبردی تر است. لذا ما به عنوان بخشی از پازل امنیت غذایی باید برای کنترل آفات برنامه ریزی و مدیریت داشته باشیم.

جلیلی مقدم با بیان اینکه در راستای صیانت از سلامت مردم، اجباری شدن استاندارد ملی آفت کش ها از نیمه دوم دی ماه سال گذشته آغاز شده است، تصریح کرد: این موضوع در مرحله اول برای ۳۰ سم

رئیس سازمان تات: برای تولید هر دانه برنج، ۹۴ سی سی آب مصرف می شود تبدیل ۲۰ تا ۳۰ درصد تولیدات بخش کشاورزی کشور به ضایعات

سند در سازمان تحقیقات کشاورزی محقق می شود.

گل محمدی افزود: سند دانش بنیان امنیت غذایی با در نظر گرفتن چالش های پیش رو از جمله ابر بحران آب تدوین شده است.

رئیس سازمان تحقیقات کشاورزی گفت: این سازمان تا کنون ۱۵۷ رقم از هزار و ۲۰۰ رقم گندم موجود در کشور را معرفی کرده است که حدود ۵۴ رقم آن گندم دیم است و نشان از آینده نگری این سازمان در برابر تغییرات اقلیمی دارد.

گل محمدی افزود: سال گذشته ۷۷ رقم گیاهی در کشور توسط این سازمان معرفی شد که حدود ۱۰ رقم از این تعداد در حوزه گندم و غلات بود و با اقدامات انجام شده در برابر بیماری زنگ زرد و کم آبی مقاوم هستند.

وی اظهار کرد: در حالی که مصرف آفت کش ها برای مبارزه با آفت سن گندم ضروری است سازمان تحقیقات کشاورزی با تحقیقات انجام شده سطح مبارزه با این آفت را به یک سوم قبل کاهش داده و سطح مبارزه را به دو و نیم میلیون هکتار در سال رسانده است.

رئیس سازمان تحقیقات کشاورزی به ۳۰ طرح کلان این سازمان هم اشاره کرد و گفت: از این تعداد، ۲۲ طرح در حال اجرا است که یکی از مهم ترین آنها کاهش ضایعات کشاورزی است؛ به عنوان نمونه، گندم های سن زده که پیش تر برای پخت نان نامناسب بودند، با تحقیقات مرکز تحقیقات کشاورزی خراسان، فرآوری و قابل استفاده در نانوائی ها شده اند.

وی ادامه داد: با کاهش ۱۰ درصدی در ضایعات بخش کشاورزی، می توان میزان تولیدات کشاورزی را در کشور به ۱۴۵ میلیون تن رساند.

دکتر غلامرضا گل محمدی در آیین گرامیداشت روز ملی گندم و نان در مشهد گفت: هر دانه برنج برای تولید خود به ۹۴ سی سی آب نیاز دارد و هر کیلو گرم برنج، شش مترمکعب آب مصرف می کند در حالی که روزانه هشت تن برنج پخته شده در کشور دور ریخته می شود و این یعنی سالانه حدود ۱۸ میلیون مترمکعب آب از بین می رود.

وی ادامه داد: کاهش ضایعات و استفاده بهینه از آنها برای مصرف مجدد جزو اقداماتی است که باید انجام شود و هم اکنون ۲۰ تا ۳۰ درصد تولیدات بخش کشاورزی در کشور، معادل ۱۳۰ میلیون تن، از مرحله برداشت تا مصرف و حتی پس از مصرف دچار ضایعات می شود و نان هم از امر کستثنی نیست که باید کاهش یابد و این امر جز با فرهنگ سازی محقق نمی شود.

معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی گفت: نان، غذای اصلی مردم ایران است و همه به اهمیت راهبردی آن آگاهند و تلمین گندم و نان روزانه مردم از ارکان امنیت غذایی پایدار و سالم است که دولت در این زمینه توجه لازم را دارد.

وی اضافه کرد: در حالی که وزارت جهاد کشاورزی متولی تامین امنیت و سلامت غذایی در حوزه تولیدات کشاورزی است؛ سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به عنوان پشتوانه تصمیم ساز در این بخش محسوب می شود که با سابقه ای دیرین، اساس و پایه کار در این سازمان بر مبنای دانش بوده است.

رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با اشاره به ابلاغ «سند دانش بنیان امنیت غذایی» در سال گذشته گفت: این سند به اصول «فراهمی، دسترسی، سلامت و مصرف و ثبات و پایداری» غذایی توجه دارد و بیش از ۸۰ درصد اجزای این

به رغم سیاست های تشویقی برای محصولات کم آب بر؛ کشت بی رویه برنج در استان های کم آب ادامه دارد!

با وجود سال ها هشدار کارشناسان و ابلاغ الگوی کشت از سوی وزارت جهادکشاورزی همچنان شاهد توسعه کشت برنج در استان های غیرشمالی کشور هستیم، روندی که نه تنها با محدودیت منابع آبی کشور همخوانی ندارد، بلکه تهدیدی برای پایداری کشاورزی در اقلیم خشک و نیمه خشک ایران تلقی می شود.

ایران دارای اقلیم خشک و نیمه خشک است. طبق گزارش مرکز ملی خشکسالی، میانگین بارش سالانه کشور طی سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ کمتر از ۲۵۲ میلی متر بوده است؛ رقمی که در برخی استان ها مانند یزد، کرمان، سیستان و بلوچستان بخش هایی از خراسان جنوبی به حدود ۱۰۰ میلی متر می رسد. برنج یکی از مهم ترین اقلام غذایی جهان است که نیمی از جمعیت جهان به عنوان یک غذای اصلی به آن وابسته هستند و ایران از این موضوع مستثنی نیست بنابراین طبق آخرین آمارها نیاز سالانه برنج کشور بیش از ۳.۵ میلیون تن محاسبه می شود که از این میزان حدود ۲.۵ میلیون تن محصول برنج در داخل کشور تولید و مابقی کسری به میزان یک میلیون تن سالانه از محل واردات تامین می شود. نکته مهم در تولید برنج، تامین آب مورد نیاز برای کشت آن است؛ طبق برآوردها برای تولید یک کیلوگرم برنج بین ۳ تا ۵ هزار لیتر آب نیاز است، در حالی که بیشتر دشت های کشور با مشکل کم آبی و فرونشست به دلیل برداشت بی رویه از آب های زیرزمینی دست و پنجه نرم می کنند و کشت محصولات آب بر به آینده محیط زیستی منطقه آسیب می زند.

در گزارشی که خبرنگار اقتصادی ایرنا در این رابطه تهیه کرده است آمده است؛ برنج در حالی در

بیش از ۱۹ استان کشور تولید می شود که پیش از این سهراب سهرابی، مجری طرح برنج وزارت جهادکشاورزی گفته بود، ۷۵ درصد تولید برنج کشور مربوط به استان های شمالی و بقیه برنج از سایر استان های کشور تولید می شود. در همین راستا در سال های اخیر برنامه الگوی کشت مهم ترین چالش حوزه کشاورزی بوده تا محصولات کشاورزی متناسب با توان آبی هر منطقه تولید شوند اما این برنامه در اجرا نتوانسته آنطور که باید به اهداف مورد نظر دست یابد به طوری که کارشناسان حوزه کشاورزی نابسامانی های موجود در مسیر تولید و بازار محصولات کشاورزی را ناشی از عدم اجرای الگوی کشت مناسب می دانند. به گفته برخی مسئولان امر، الگوی کشت، نظامی تشویقی و هدایتگر است که بر اساس پارامترهای اقتصادی و کشت تقاضا عمل می کند. بر این اساس سیاست گذاران حوزه کشاورزی با تدوین الگوی کشت و ابلاغ آن به استان ها تلاش کردند با استفاده از مشوق ها کشاورزان را به سمت کشت های کم مصرف و سازگار با اقلیم سوق دهند. اما برخلاف هدف گذاری وزارت جهادکشاورزی، آمارهای وزارت نیرو طی سال های اخیر بیانگر آن است که با وجود کاهش محسوس میانگین بارندگی ها در مناطق مختلف کشور، سطح زیرکشت برنج در برخی استان ها همچون فارس، اصفهان، خوزستان، کرمان و حتی سیستان و بلوچستان نه تنها کاهش نیافت، بلکه در برخی مقاطع رشد نیز داشته است. آنچه مسلم است مشوق های فعلی جذابیت لازم را برای کشاورزان ندارد، زیرا قیمت تمام شده برنج در برخی استان ها به دلیل استفاده از آب چاه های غیرمجاز پایین تر از سود حاصل از فروش برنج است. در عین حال وزارت نیرو متولی تخصیص آب بخش

کشاورزی از جمله برنج در ایران به صورت آبی تولید می شود، تصریح کرد: با توجه به کاهش بارندگی ها و بحران کم آبی در سال جاری تمرکز ما گسترش بی رویه کشت نیست، بلکه افزایش بهره وری در واحد سطح است.

معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی گفت: اگر بخواهیم با توجه به منابع آبی موجود سطح زیر کشت را کاهش بدهیم باید بخش عمده برنج کشور از واردات تامین شود که این علاوه بر افزایش وابستگی، امنیت غذایی را با مخاطرات جدی روبرو می کند و در عین حال کاهش درآمد کشاورزان و حتی بیکاری این قشر را هم به دنبال خواهد داشت.

وی درباره عدم موفقیت فعلی این طرح افزود: وزارت جهاد کشاورزی در طرح الگوی کشت تنها یک سیاست گذار با ابزار تشویقی است و ابزار اجرایی و قهری برای جلوگیری از کشت خارج از الگو در اختیار ندارد و تنها می تواند نهاده های یارانه ای مانند بذر، کود و سم را در اختیار کشاورزانی که الگوی کشت را رعایت می کنند، قرار دهد.

فتحی افزود: کشاورزانی که از الگوی کشت تبعیت نکنند، مشمول این مشوق ها نخواهند شد که این رویکرد براساس تکلیف قانونی طراحی شده و لازم الاجراست.

نقش وزارت نیرو در تخصیص هدفمند آب

معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی به نقش مهم وزارت نیرو در اجرای موفق الگوی کشت اشاره کرد و گفت: در طرح اجرای الگوی کشت، وزارت نیرو مسئول تخصیص آب براساس نیاز آبی هر محصول کشاورزی در استان ها است.

وی افزود: در واقع وزارت نیرو باید براساس الگوی اعلامی وزارت جهاد کشاورزی میزان آب تخصیصی به کشاورزان را تنظیم کند که امیدواریم در سال جاری با هماهنگی بیشتر میان دستگاه های مسئول و اجرای دقیق الگوی کشت شاهد مدیریت بهینه منابع آبی و حفظ پایداری تولیدات کشاورزی باشیم.

کشاورزی است در همین راستا برخی کارشناسان معتقدند اگر وزارت نیرو به طور دقیق با ابزار هوشمند سهمیه آب بر مبنای الگوی کشت را اجرایی و برداشت های غیرمجاز را کنترل کند، بسیاری از کشت های نامتعارف به طور طبیعی حذف خواهند شد.

به نظر می رسد تا زمانی که سود اقتصادی کشت برنج در استان های کم آب، بیشتر از زیان بلندمدت زیست محیطی و خطر فرونشست زمین باشد، تشویق های غیر الزام آور کارساز نخواهد شد.

حال برخی کارشناسان بخش کشاورزی براین باورند که با ایجاد سامانه های هوشمند پایش سطح زیر کشت با استفاده از تصاویر ماهواره ای، تشدید کنترل بر برداشت های غیرمجاز آب و برخورد با حفر چاه های جدید بدون مجوز، ایجاد جذابیت اقتصادی برای کشت های جایگزین با تضمین خرید و تامین بازار فروش، اصلاح قوانین برای اعطای اختیار اجرایی بیشتر به وزارت جهاد کشاورزی در حوزه اجرای الگو، فرهنگ سازی و آموزش کشاورزان در راستای حفظ منابع و تضمین امنیت غذایی بلندمدت کشور منجر به کاهش تولید برنج در استان های غیرشمالی خواهد شد.

لزوم رعایت الگوی کشت برنج متناسب با منابع آبی در سال ۱۴۰۴

اکبر فتحی معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی در گفت و گو با خبرنگار اقتصادی ایرنا درباره آخرین وضعیت تولید برنج در استان های غیرشمالی گفت: الگوی کشت برنج باید براساس منابع آبی هر استان در سال ۱۴۰۴ رعایت شود و هیچ برنامه ای برای افزایش سطح زیر کشت برنج در استان های غیرشمالی کشور نداریم.

وی اظهار داشت: به دلیل محدودیت منابع آبی طی سال های گذشته ممنوعیت کشت در بیشتر استان های کشور به جز استان های شمالی (گیلان، مازندران و گلستان) براساس الگوی کشت اعلام شده بود که اجرایی نشد و در برخی استان ها همچنان کشت برنج در حال انجام است.

وی با اشاره به اینکه بخش عمده ای از محصولات

مرکز آمار ایران اعلام کرد: افزایش و کاهش ماهانه و سالانه نرخ تورم مرغداری ها و گاوداری های صنعتی

تولیدکننده بخش مرغداری های صنعتی کشور نسبت به ماه قبل (تورم ماهانه) به یک درصد رسید که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل (۰.۵ درصد)، ۰.۵ واحد درصد افزایش یافته است. در میان اقلام مرغداری های صنعتی، بیشترین تورم نسبت به ماه قبل مربوط به «مرغ حذفی» (۱۳.۴ درصد) و بیشترین میزان کاهش آن مربوط به « تخم مرغ خوراکی» (۱۸.۵- درصد) است.

گفتنی است؛ در اسفند سال گذشته تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش گاوداری های صنعتی نسبت به ماه قبل (تورم ماهانه) به ۱.۵ درصد رسید که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل (۰.۵ درصد)، یک واحد درصد افزایش داشته است. در میان اقلام گاوداری صنعتی، کمترین تورم ماهانه مربوط به «شیر» (۰.۴ درصد) و بیشترین آن مربوط به «گاو ماده شیری» (۸.۵ درصد) است.

افزایش تورم نقطه به نقطه

در اسفند ماه ۱۴۰۳ تغییرات شاخص قیمت تولیدکننده بخش مرغداری های صنعتی کشور نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۸.۸ درصد بوده است که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل (۳.۳ درصد) ۵.۵ واحد درصد افزایش داشته است. به عبارتی، میانگین قیمت دریافتی توسط تولید کنندگان محصولات مرغداری های صنعتی به ازای تولید اقلام خود در داخل کشور، در اسفند ماه ۱۴۰۳ نسبت به

براساس اعلام مرکز آمار ایران، در اسفند پارسال (۱۴۰۳)، میانگین قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری ها و گاوداری های صنعتی در ۱۲ ماه منتهی به این ماه، نسبت به مدت مشابه سال قبلش به ترتیب به ۹ و ۱۶.۶ درصد رسید که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل کاهش ۲.۶ و ۲.۲ واحد درصدی را نشان می دهد.

براساس این گزارش، در اسفند سال ۱۴۰۳ شاخص قیمت تولیدکننده بخش مرغداری های صنعتی کشور برابر با ۱۵۰۱.۸ بوده که نسبت به ماه قبل (تورم ماهانه) یک درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۸.۸ درصد افزایش یافته است. در ماه مورد بررسی میانگین شاخص قیمت در ۱۲ ماه منتهی به ماه جاری نیز نسبت به دوره مشابه سال قبل (نرخ تورم سالانه) ۹ درصد افزایش یافته است.

همچنین شاخص قیمت تولیدکننده بخش گاوداری های صنعتی برابر با ۱۶۷۶.۴ بوده که نسبت به ماه قبل (تورم ماهانه) ۱.۵ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۱۵.۰ درصد افزایش یافته است. همچنین میانگین شاخص ۱۲ ماه منتهی به ماه جاری نیز نسبت به دوره مشابه سال قبل (نرخ تورم سالانه) ۱۶.۶ درصد افزایش یافته است.

افزایش تورم ماهانه

در اسفند ماه ۱۴۰۳ تغییرات شاخص قیمت

ماه مشابه سال قبل، ۸.۸ درصد افزایش دارد.

در بین اقلام مرغداری های صنعتی، بیشترین تورم نقطه به نقطه مربوط به « تخم مرغ نطفه دار» (۴۵.۱ درصد) و بیشترین میزان کاهش آن مربوط به « جوجه یک روزه» (۱۱.۱- درصد) است.

لازم به ذکر است؛ شاخص قیمت تولیدکننده بخش گاوداری های صنعتی نسبت به ماه مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) به ۱۵.۰ درصد رسید که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل (۱۴.۷ درصد)، ۰.۳ واحد درصد افزایش داشته است. به عبارتی، میانگین قیمت دریافتی توسط تولیدکنندگان محصولات گاوداری های صنعتی به ازای تولید اقلام خود در داخل کشور، در اسفند ماه ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۵ درصد افزایش دارد. در بین اقلام گاوداری های صنعتی، بیشترین میزان تورم نقطه به نقطه مربوط به «کود» (۳۶.۲ درصد) و بیشترین میزان کاهش آن مربوط به «گاو حذفی شیری» (۴.۰- درصد) است.

کاهش تورم سالانه

در اسفند ماه ۱۴۰۳ تغییرات میانگین شاخص قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری های صنعتی در داخل کشور در ۱۲ ماه منتهی به این ماه نسبت به مدت مشابه در سال قبل به ۹ درصد رسید که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل (۱۱.۶ درصد)، ۲.۶ واحد درصد کاهش نشان می دهد. در ماه مورد بررسی، در میان اقلام مرغداری های صنعتی کشور، بیشترین تورم سالانه مربوط به « تخم مرغ نطفه دار » (۴۵.۱ درصد) و بیشترین میزان کاهش آن مربوط به «کود» (۷.۷- درصد) است.

در بازه زمانی گفته شده تغییرات میانگین شاخص قیمت تولیدکننده محصولات گاوداری های صنعتی در داخل کشور در ۱۲ ماه منتهی به این ماه نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ۱۶.۶ درصد رسید که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل (۱۸.۸ درصد)، ۲.۲ واحد درصد کاهش نشان می دهد. در ماه مورد بررسی، در میان اقلام گاوداری های صنعتی در کشور، کمترین تورم سالانه مربوط به « شیر» (۱۱.۷ درصد) و بیشترین آن مربوط به «گوساله نر زیر چهار ماه» (۴۵.۵ درصد) است.

دولت باید برای خرید پروتئین حیوانی یارانه ویژه تخصیص دهد

سید مصطفوی: در سایر کشورها برای کنترل فروش؛ مرغ و جوجه پیش فروش می شود
وظیفه دولت نظارت بر صنعت و تولید است نه دخالت!

پنجشنبه ۲۸ فروردین ماه، دهمین همایش انجمن مرغ مادر گوشتی ایران و نمایشگاه جانبی آن در محل مرکز همایش های بین المللی کتابخانه ملی ایران برگزار شد.

مصطفی سید مصطفوی از کارشناسان پرسابقه و فعال صنعت طیور کشور که سال ها رئیس انجمن صنفی تولیدکنندگان جوجه یکروزه نیز بود، در میز اقتصادی این همایش گفت: کشور ما تابع برنامه نیست و این مشکل اصلی ما است.

وی افزود: ۶ برنامه توسعه ای تدوین و به تأیید مجلس رسید. ۶ برنامه ۵ ساله که به جای ۳۰ سال ۳۴ سال به طول انجامید و میانگین تحقق این ۶ برنامه ۳۰ درصد بود. با این روند توسعه محقق نمی شود و در این میان تنها صنف و صنعتی که توانست برنامه های پیش بینی شده را ۱۰۰ درصد محقق کند صنعت مرغداری بود.

وی ادامه داد: تا سال ۱۳۸۴ که بخش خصوصی از سیطره دولت خارج شد، بخش خصوصی نتوانست موفق باشد چون هم برنامه درست نداشت و هم مدیران آگاهی برای طرح ها گذاشته نشد. ضمن اینکه ارتباط نزدیک بخش دولتی و خصوصی از بین رفت که دوباره این ارتباط نزدیک باید احیا شود.

این کارشناس بخش طیور کشور با اشاره به حکمرانی خوب عنوان کرد: در حکمرانی خوب، آزادی عمل بخش خصوصی و کوچک شدن دولت وجود دارد؛ اما وظیفه دولت ما گویا بزرگ شدن است و بر بخش خصوصی سایه انداخته است.

وی اضافه کرد: در برخی امور ضروری که مسئولیت ها به بخش خصوصی واگذار شده چون سر رشته کار در دست بخش دولتی است، امروز شاهد ضرر و زیان صنعت مرغ و تخم مرغ در کشور هستیم.

سید مصطفوی با اشاره به وضعیت اقتصادی کشور و بازار تقاضا یادآور شد: در طول سال های اخیر با کاهش قدرت خرید مردم مواجه هستیم اما دستور داده شده تیراژ تولید فلان قدر باشد در حالی که بازار تقاضا کاهش یافته باید صادرات رونق بگیرد؛ در واقع دولت باید اطمینان دهد که مسیر صادرات تسهیل شود تا تولیدکننده تیراژ تولید خود را حفظ کند. از سویی به دلیل کاهش قدرت خرید مردم، دولت باید یارانه ویژه برای

خرید پروتئین حیوانی تخصیص دهد و در ادامه هم در شرایط فعلی اقتصادی دولت ها همچون خرید تضمینی گندم باید برای محصولی مانند مرغ گوشتی و تخم مرغ هم این سیاست را برای ذخیره سازی پیاده کند.

این کارشناس حوزه ماکیان با اشاره به بازارهای صادراتی کشور، تصریح کرد: این صنعت محصولاتش را برای ۱۵ کشور منطقه صادر می کرد اما این بازار صادراتی به مرور کوچک و کوچک تر شد و در نهایت از بین رفت.

وی اضافه کرد: دلیل این امر هم به این بر می گردد که سایر کشورها با تکنیک های نوین صادرات می کنند و کشور ما بازارهای بین المللی خود را از دست داد؛ ضمن اینکه صادرات مقطعی به این مشکل بیشتر دامن زده است.

سیدمصطفوی در ادامه میز اقتصادی مرغداری گوشتی، با اشاره به بازار ارز و کاهش قدرت سرمایه گذاری در این صنعت، بیان کرد: طی ۴ دهه قیمت دلار افزایشی بوده و به همین نسبت ارزش پول ملی کاهش یافته و این امر منجر به کاهش نقدینگی واحدهای تولیدی شده است.

وی پیشنهاد داد: در چنین شرایطی بانک ها باید به شکل اتوماتیک این کسری را با تسهیلات جبران کنند نه اینکه با سخت تر کردن مسیر تسهیلات تولیدکنندگان را به دردسر بیشتر بیندازند.

سیدمصطفوی با اشاره به ضرورت ایجاد سیستم یکپارچه تولید و فروش در صنعت طیور، گفت: چرا یک شرکت استارت آپ چنین سیستمی طراحی نمی کند که تمام تولیدات از سراسر کشور ثبت شود که بازار تقاضا و خریدار حق انتخاب داشته باشد تا بازار رونق بگیرد.

وی ادامه داد: برنامه تولید جوجه در کشور باید در شبکه دیجیتال باشد تا میزان تولید و اینکه چه نژادی با چه آمیخته ای و به چه میزان در حال تولید است، مشخص شود. این کارشناس صنعت طیور در پایان تاکید کرد: سال ها است در سایر کشورها خرید مرغ و جوجه پیش فروش می شود تا فروش کنترل شود. بنابراین دولت باید بر این صنعت نظارت داشته باشد نه دخالت!

ضرورت حمایت از کشاورزان گندمکار با افزایش ۳ تا ۴ هزار تومان به قیمت خرید تضمینی گندم

سالاری: متأسفانه کمیسیون کشاورزی هم این روزها نسبت به خواسته گندمکاران بی تفاوت هستند

به دنبال درج مصاحبه اختصاصی قاسم سالاری ساردونی، کشاورز پیشرو گندمکار و عضو شورای مرکزی خانه کشاورز در ۴ فروردین امسال با عنوان اعتراض گندمکاران به قیمت تضمینی ۲۰ هزار ۵۰۰ تومانی هر کیلوگرم گندم؛ دکتر نوری قزljه ۲۴ فروردین ماه در مصاحبه ای که در کاج پرس هم انتشار یافت، یادآور شد: قیمت خرید تضمینی گندم امسال هیچ تغییری نخواهد یافت، افزایش قیمت گندم تا قیمت گذاری جدید غیرممکن است و این محصول سالی یک بار قیمت گذاری می شود.

به واقع در مقابل گندمکاران ایستاد و به اصطلاح آب پاکی روی دست کشاورزان ریخت! بعد از این گفته وزیر، ایمانی، مدیرعامل بنیاد ملی گندمکاران یک هفته بعد، در تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۴، مصاحبه ای انجام داد و تلویحا در مقابل نظر وزیر گفت: لازم است ۳ تا ۴ هزار تومان به قیمت خرید تضمینی گندم اضافه شود تا کشاورزان زیان نبینند و برای کاشت گندم رغبت بیشتری نشان دهند و از این موضوع به عنوان خواست گندمکاران یاد کرد.

در ادامه این مجادله قیمتی و خواسته گندمکاران؛ سالاری، کشاورز پیشرو در حالی که به قول خودش از صحرا، یعنی همان مزرعه گندم به منزل آمده بود، درعین خستگی و در گفتگویی اختصاصی با خبرنگار کاج پرس، گفت: از وزیر انتظار نمی رفت که شمشیر بدست در مقابل خواسته کشاورزان بایستد و بگوید افزایش قیمت خرید تضمینی گندم امکان پذیر نیست! اندکی تدبیر حکم می کرد که ایشان با توجه به مجموعه شرایط از جمله افزایش قیمت نهاده ها که وزیر به خوبی از آن اطلاع دارد و می داند افزایش ۱۷۰ درصدی کود اوره، ۲۵۰ درصدی سموم، افزایش چندبرابری هزینه های مکانیزاسیون از جمله قطعات مصرفی، دستمزد کارگر که امسال برای هر کارگر مرد ۸۰۰ هزار تومان و هر کارگر زن ۶۰۰ هزار تومان (که البته ظالمانه است، چون تفاوتی میان کار زنان و مردان نیست!) پرداخت می شود و سایر هزینه ها که همگی بر قیمت تمام شده هر کیلوگرم گندم تاثیر دارند و ضروری است وزیر در جهت حمایت از کشاورزان، براساس قانون خرید تضمینی که افزایش این اقلام در میزان آن پیش بینی شده است؛ به رغم اعلام قیمت خرید تضمینی گندم در شهریورماه، این قیمت را از ۱۴۰۴/۰۱/۰۱ تعدیل کند.

سالاری کشاورز پیشرو در این گفتگو با اشاره به اینکه افزایش قیمت نهاده های تولید بر قیمت تمام شده هر کیلو گرم گندم تاثیر مستقیم دارند، خاطر نشان کرد: آیا وزیر از موضوع خشکسالی و بارش کم در کرمان، بوشهر، بندرعباس، بخشی از شیراز و حتی گرگان خبر ندارد و نمی داند به رغم مساعی و تلاش کشاورزان؛ راندمان تولید در واحد سطح کاهش یافته و در نتیجه بهره وری کم می شود و کشاورزان به خاطر شرایط اقلیمی نتوانسته اند همانند سال های پیش برداشت داشته باشند که این نیز بر حاشیه سود اندک کشاورزان تاثیر گذار است؟!

سالاری اضافه کرد: شاید وزیر در گفتگو و چانه زنی با سازمان برنامه همانند سال گذشته که تازه آمده بود اقتدار لازم را ندارد و به گمان خود نتواند آنان را به افزایش ۳ تا ۴ هزار تومان برای هر کیلو گندم متقاعد کند؛ ولی ایشان که می دانند براساس پیش بینی های قبلی، اعتبار لازم برای ۱۲ میلیون تن گندم لحاظ شده بود و اکنون که در شرایط به وجود آمده امکان تولید حداکثر ۹ تا ۱۰ میلیون تن گندم فراهم است و میزان خرید تضمینی هم در همین حدود است؛ لذا نیازی به تامین اعتبار جدیدی نیست و می توان اعتبار مازاد برای ۹ میلیون تن تولید را به افزایش ۳ تا ۴ هزار تومانی خرید تضمینی اختصاص داد تا کشاورزان گندمکار در حاشیه زیان قرار نگیرند و بتوانند برای سال دیگر بدهی های خود به بانک ها را پرداخت نمایند و نهاده های لازم برای تولید را به موقع خریداری کنند. این اضافه پرداخت که در زندگی کشاورزان گندمکار بسیار تاثیر دارد؛ به ۳ همت هم نمی رسد و سازمان برنامه از پیش برای خرید ۱۲ میلیون تن گندم تامین اعتبار کرده است.

سالاری در پایان گفت: متأسفانه کمیسیون کشاورزی هم این روزها فقط به شعار اکتفا می کنند و نسبت به خواسته گندمکاران با توجه به تورم موجود بی تفاوت هستند. لازم است وزیر را به کمیسیون دعوت کرده و از ایشان بپرسند چرا با گندمکاران اینگونه برخورد می کند و برای افزایش منطقی قیمت خرید تضمینی گندم هیچ تلاشی نمی کنند.

سختگوی صنعت آب: اقدامات آبخیزداری و آبخوان داری در احیای منابع طبیعی بی اثر است!

دکتر فرود شریفی: این ادعا در تضاد کامل با یافته های علمی و تجربی و فرافکنی بجای پاسخگویی است

در دو دهه گذشته، سهم آبخیزداری و آبخوان داری از بودجه کل منابع آب، در اغلب سال ها کمتر از ۲ تا ۳ درصد بوده است. پروژه های انتقال آب، احداث سدهای غول پیکر و غیره، سهمی بالای ۹۰ درصد داشته اند. چرا باید آبخیزداری را مقصر بدانیم؟

دکتر فرود شریفی، معاون سابق وزیر و رئیس سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور که هم اکنون عضو هیات علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور است پس از طرح ابهاماتی از سوی سختگوی صنعت آب، درباره کارآیی «آبخیزداری» در مدیریت منابع آبی کشور، در یادداشتی که به صورت اختصاصی در اختیار خبرگزاری تسنیم قرار داده، چنین نوشته است:

«در روزهایی که بحران آب به یکی از اصلی ترین تهدیدات زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی کشور تبدیل شده، برخی اظهارنظرها ضمن اینکه کمکی به درک صحیح مسئله نمی کنند، بلکه با قلب واقعیت های علمی، نوعی فرافکنی ساختاری را به نمایش می گذارند. اظهارات اخیر آقای عیسی بزرگ زاده، سختگوی صنعت آب، درباره «بی اثر بودن اقدامات آبخیزداری و آبخوان داری در احیای منابع زیرزمینی» مصداق روشنی از همین رفتار مدیریتی است. بزرگ زاده در گفت و گویی ادعا کرده که به دلیل افت شدید سطح آب های زیرزمینی، به ویژه در دشت هایی که سطح ایستابی تا ۴۰۰ متر نیز پایین رفته، اقدامات آبخیزداری تأثیر چندانی در احیای این منابع ندارد. وی برای اثبات ادعای خود به تجربه ۴۰ ساله در دشت رفسنجان اشاره می کند، جایی که با وجود اجرای این طرح ها، به گفته او، هنوز احیا اتفاق نیفتاده است. اما آیا این گزاره واقع گرایانه است؟ و مهم تر، این سخنان در کدام چارچوب نهادی و سیاستی مطرح می شوند؟

آبخیزداری و آبخوان داری؛ حقیقت علمی مغفول

ادعای بی اثر بودن آبخیزداری، در تضاد کامل با یافته های علمی و تجربی مراکز رسمی، دانشگاه ها و حتی اسناد داخلی سازمان منابع طبیعی و وزارت نیرو است. براساس گزارش های سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، اجرای پروژه های آبخیزداری و تغذیه مصنوعی سفره های زیرزمینی در بیش از ۱۱ میلیون هکتار از اراضی کشور، سالانه موجب تثبیت و نفوذ ده ها میلیون مترمکعب آب به لایه های آبخوان شده است. برخی برآوردهای رسمی نشان می دهد که در پروژه های نمونه، به ویژه در استان هایی چون فارس، خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و کرمانشاه، اجرای طرح های آبخیزداری در بازه زمانی ۵ تا ۷ ساله، موجب بهبود ذخیره سفره های آب زیرزمینی، کاهش نرخ فرونشست و حتی برگشت کشاورزی به برخی مناطق شده است. بنابراین، این که تجربه ای خاص (مانند رفسنجان) را به عنوان نماینده تمام کشور معرفی کنیم، بی اعتنائی به اصول بدیهی تحقیق و تحلیل سیاست عمومی است.

چه کسی مسئول بحران است؟

مدیران ارشد صنعت آب می دانند که آبخیزداری، نه یک معجزه کوتاه مدت، بلکه بخشی از سیاست های احیای بلندمدت منابع پایه است. این اقدامات، اگرچه در کوتاه مدت منجر به تغییرات محسوس در سفره های ۴۰۰ متری نمی شوند، اما نقش بنیادینی در جلوگیری از تخریب بیشتر و شکل دهی به چرخه های طبیعی آب ایفا می کنند. این که به جای پاسخ به پرسش اصلی، یعنی سهم سیستم مدیریتی و اولویت بندی بودجه ای در تعمیق بحران، انگشت اتهام به سوی ابزارهای علمی حفظ منابع دراز شود، غیرعلمی، و مصداق روشن فرافکنی نهادی است. در واقع، سیاست گذار به جای اصلاح ساختار ناکارآمد، تلاش می کند قربانیان این ناکارآمدی را مقصر جلوه دهد.

چرا آبخیزداری همواره در حاشیه بوده است؟

یکی از پرسش های کلیدی در تحلیل سیاست آب کشور، نحوه توزیع منابع مالی و اولویت بندی بودجه ای است. بر اساس داده های رسمی دو دهه گذشته، سهم آبخیزداری و آبخوان داری از بودجه کل منابع آب، در اغلب سال ها کمتر از ۲ تا ۳ درصد بوده است. در مقابل، پروژه های انتقال آب، احداث سد های غول پیکر و ساخت تأسیسات فنی مهندسی، سهمی بالای ۹۰ درصد داشته اند. برای مثال، در سال هایی که بحران فرونشست در دشت های مرکزی ایران به اوج رسیده بود، بودجه آبخیزداری از محل صندوق توسعه ملی، در بهترین حالت به حدود ۵ تا ۷ هزار میلیارد تومان رسید؛ رقمی که با هزینه یک سد متوسط نیز قابل مقایسه نیست. با این حال، همین اعتبارات محدود توانسته اند آثار معناداری در کنترل سیلاب، کاهش فرسایش خاک، تغذیه سفره های آب زیرزمینی، تثبیت پوشش گیاهی و ارتقاء تاب آوری اجتماعی داشته باشند. در این شرایط چرا باید از آبخیزداری را مقصر بدانیم؟

مسئله، روش نیست؛ ساختار است

خطای راهبردی در تحلیل امروز برخی مدیران، تکرار این تصور نادرست است که گویی مشکل اصلی در روش های احیا است. واقعیت آن است که ابزارها کارآمدند، اما در ساختارهای بیمار، امکان بروز اثربخشی ندارند. برای مثال، شرکت های خصوصی که در پروژه های انتقال آب بین حوضه ای، احداث سد و فروش آب دخیل اند، از پاسخ گویی نهادی مبرا بوده اند؛ درحالی که حجم عظیمی از بودجه های کشور را در اختیار دارند. در چنین سیستمی، طبیعی است که طرح هایی چون آبخیزداری، که بدون سودآوری مالی مستقیم، تنها با منافع جمعی و پایداری بلندمدت عمل می کنند، در حاشیه بمانند، و حتی در بزنگاه بحران، به عنوان مقصر معرفی شوند.

دشت رفسنجان؛ یک مثال ناکامل از تحلیل تک بعدی

اشاره سخنگوی صنعت آب به دشت رفسنجان، اگرچه واقعی به نظر می رسد، اما تحلیلی ناقص است. دشت رفسنجان از دهه ۱۳۵۰ تاکنون تحت فشار شدید استخراج بی رویه، توسعه باغات پسته با مصرف آب بالا، و سیاست های انتقال آب از منابع محدود بوده است. حتی در سال های پس از انقلاب، طرح های متعدد انتقال آب از کوه های اطراف و حتی آب های سطحی برای توسعه پسته کاری اجرا شده که تعادل طبیعی سفره های زیرزمینی را بر هم زده اند. در چنین شرایطی، نمی توان انتظار داشت آبخیزداری، آن هم با بودجه های محدود، ظرف چند سال آثار معجزه آسا برجای بگذارد. تحلیل علمی ایجاب می کند که به جای برجسته سازی یک تجربه

ناکام، نگاهی جامع و سیستمی به عوامل موثر بر احیا یا تخریب منابع آب داشته باشیم.

ضرورت بازنگری در سیاست آب؛ گامی فراتر از فرافکنی

اگر قرار است بحران آب را به صورت جدی و علمی مدیریت کنیم، باید سیاست ها، ساختارها و اولویت ها را از نو طراحی کنیم. در این مسیر، چند توصیه سیاستی قابل طرح است:

۱- افزایش سهم آبخیزداری و آبخوان داری در بودجه منابع آب به سطحی متناسب با بحران فعلی؛ نه به عنوان پروژه های فرعی، بلکه به عنوان ستون های اصلی سیاست احیای منابع.

۲- اتخاذ رویکرد مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی (IWRM) با مشارکت جوامع محلی، بهره برداران و نهادهای علمی.

۳- اصلاح ساختار مالکیت و تصمیم گیری پروژه های آب با کاهش نقش نهادهای خصولتی و افزایش پاسخ گویی عمومی.

۴- حرکت از مهندسی سازه محور به سیاست های طبیعت بنیاد (Nature-based solutions)، با الهام از تجارب جهانی.

۵- مستندسازی و ترویج تجربیات موفق داخلی و بین المللی در احیای منابع، به جای تمرکز بر نمونه های ناکام.

جمع بندی: آینده ای که می توان نوشت

در کشوری که بیش از ۷۵ درصد از منابع آب تجدیدپذیر خود را مصرف کرده، و هر ساله با بحران فرونشست و تخریب اراضی روبه روست، نمی توان با تکرار ادعاهای ضدعلمی، صورت مسئله را پاک کرد. آبخیزداری، اگرچه راه حل همه چیز نیست، اما یکی از محدود ابزارهای کارآمد و کم هزینه ای است که برای تعدیل بحران در اختیار ماست. برخورد عالمانه با مسئله آب، نیازمند عبور از فرافکنی و پذیرش مسئولیت ساختاری است. مسئولیتی که اگر به درستی پذیرفته شود، هم اعتماد عمومی را باز می گرداند، و هم امکان شکل گیری سیاست هایی واقعی و کارآمد برای نجات سرزمین را فراهم خواهد کرد.

فرود شریفی، عضو هیئت علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری

تلاش های وزیر جهاد کشاورزی و چالش های تصویب لایحه آبخیزداری

گفتنی است؛ طبق آمار سازمان مدیریت بحران؛ از سال ۱۴۰۰ تا دیماه ۱۴۰۳، سیل، ۲۱ همت به بخش های مختلف کشاورزی خسارت وارد کرده است، خساراتی که با اقدامات آبخیزداری تا ۷۰ درصد آن قابل کنترل بود.

از سویی طرح های آبخیزداری و آبخوان داری یکی از اولویت های اصلی وزارت جهاد کشاورزی است و طی سال های اخیر شاهد رشد چشمگیر اجرای پروژه های خرد و کلان آبخیزداری و آبخوان داری در مناطق مختلف کشور بوده ایم. کما اینکه در آذرماه سال گذشته دکتر نوری، وزیر جهاد کشاورزی در آستانه ارائه لایحه آبخیزداری به مجلس و پیگیری برای تبدیل شدن آن به قانون در این باره گفت: «لایحه آبخیزداری می تواند به یک قانون مهم در کشور تبدیل شود و به زودی این مهم رخ خواهد داد و آثار آن را می توانیم بعد از اجرا در کشور مشاهده کنیم.»

**Agri - Industrial
Infrastructures
Food, Livestock and
Poultry Specialized
Monthly Magazine**

**VOL.26 No:279
PP.36 APR 2025**

Owner&Responsible executive:

Mansoor. Ansary

Manager & editor in chief& roof:

Faranak Masoudi

Short news: Siavash Ansari

International Editor and overseas adv.

Executive: Dr. Masoud. Ansari

Advertisements: H. Ansari (Jaberi)

Site sponsor: (www.kajpress.com&

www. keshavarziyandejahan.ir)

Printing: Miran Print

Designer: Ziba Daryae

Address: No.37, Nader St.Tohid Ave. Tehran - IRAN

Postal code: 1457884871

Fax: (+98 21) 66913163

Tel: (+98 21) 66913162

(+98 21) 66946250/52

mansoor.ansary1334@gmail.com

faranak.masoudi@gmail.com

TITLES:

1

*Imbalance in the agricultural market
and the government and parliament's
inattention to people's livelihoods*

2

*A look at the market and the price
growth trend of basic commodities in the
second half of the past year; From Octo-
ber to March 1403*

3

*An approach to the challenges and dif-
ficulties of Iran to enter "BRICS" un-
der the pretext of the trip of the Minister
of Jihad Keshavarzi to participate in the
"BRICS 2025" meeting.*

4

*The need to support wheat farmers; In-
crease the guaranteed purchase price of
wheat by 3,000 to 4,000 tomans*

تسهیلات نوآور برای آینده‌ای بهتر

تسهیلات بانک کشاورزی از

۳ تا ۵۰ میلیارد ریال

تسهیلاتی نو برای:

مشتریان خرد
صاحبان اصناف
فعالان بخش کشاورزی

اداره کل روابط عمومی
مرکز ارتباط سیار: ۰۲۱-۸۱۳۰۱
www.bki.ir

● برای کسب اطلاعات بیشتر به وب سایت بانک کشاورزی مراجعه فرمایید

- بیش از ۶۰ سال سابقه فعالیت در زمینه کشاورزی و مرتعداری، دامپروری، تجارت و تولید
- شناخته شده به عنوان یکی از بزرگترین کارخانجات مطرح در خاورمیانه
- واردات مستقیم نهاده ها و افزودنی های خوراک دام و طیور
- دسترسی به مواد اولیه در کمترین زمان ممکن به دلیل نزدیکی به بندر امام خمینی
- ظرفیت تولید بیش از ۱۵۰۰ تن در روز
- به کارگیری مدرن ترین تجهیزات و تکنولوژی روز دنیا
- تولید محصولات منطبق با استانداردهای جهانی
- همکاری با متخصصان و کارشناسان داخلی و خارجی